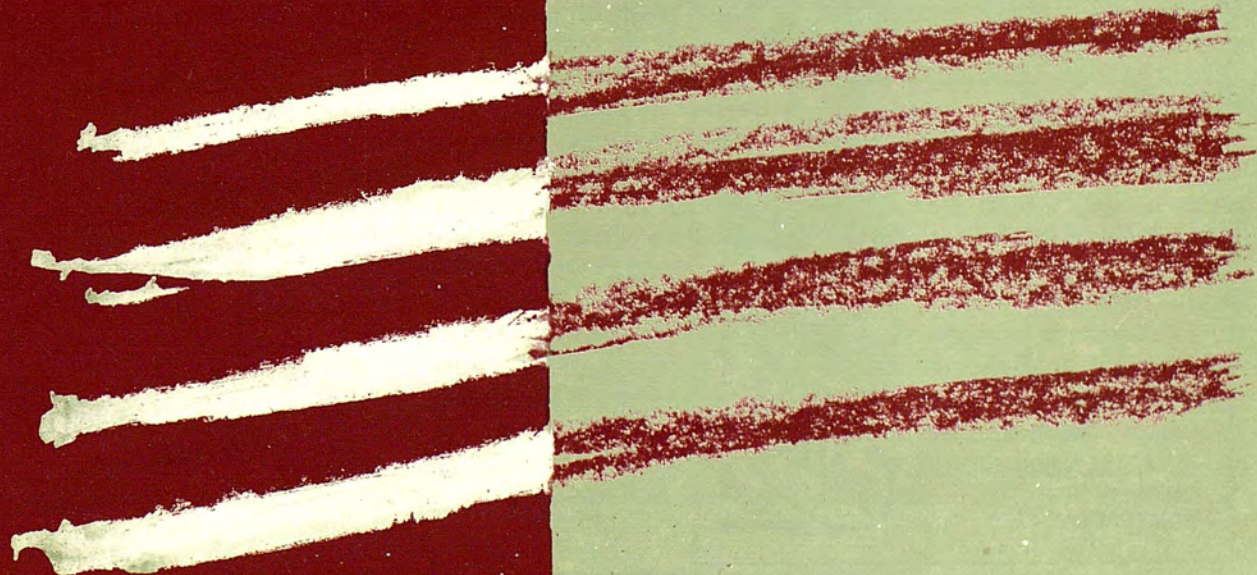

PISSARRA

REVISTA D'ENSENYANÇA DE LES ILLES Nº 53 FEBRER-MARÇ 1990

Català a l'ensenyament

Sindicat Treballadors de l'ensenyança de les Illes (STEI)
c. Vinyassa, 14, Ciutat de Mallorca. Tel. 46 08 88

DIRECCIÓ I CONSELL DE REDACCIÓ

Pedro Polo Fernández
Gabriel Caldentey Ramos
Neus Santaner Pons
Gloria Fullana González
Tomàs Martínez Miró
Joan Miquel Pintado Díaz
Sebastià Serra Juan
Francesca Grimalt Gelibert
Carmen Pascual Alperi
Baltasar Darder i Sansó

PISSARRA
Revista periòdica d'informació de l'ensenyança de les Illes Balears

EDITA
Sindicat de Treballadors de l'ensenyança de les Illes (STEI)

La revista no s'identifica necessàriament amb els articles que van signats pels seus autors.

Coberta d'A. Bernabé

Dep. legal: 533/79 PM

**SERVEI DE LLIBRES
EXTRANGERS
LLIBRES DELS PAÏSOS
CATALANS
JOGUINES I LLIBRES
INFANTILS**

Carrer d'en Rubí, 5
Telèfon 71 38 21
07002 PALMA

ÍNDEX

Editorial	3
Pla de Reciclatge, ordre 27 nov. 1989	4
La llengua, feina de tots	6
Estadística de centres amb ensenyament en català	10
Correspondència i Proposicions	12
Avaluar el primer dia?	16
Resum dels cursos de reciclatge	20
Valoració d'experiències d'ensenyament en català	21
Submergits al català	23
Qüestionaris	26
Els partits polítics davant la llei de normalització lingüística	32
Materials per al Cicle Mitjà	25
L'ensenyament del català en el Programa d'Educació Permanent d'adults	38
Manuais Didàctics i Recerca Bibliogràfica	41

**L'STEI
US COMUNICA QUE EL SEU FAX
TÉ EL NÚMERO
77 12 00**

EDITORIAL

La Llei de Normalització Lingüística

En el BOCAIB núm. 160 de dia 28.12.89 apareix publicada la nova Ordre de la Conselleria de Cultura, Educació i Esports per la qual s'estableix el **Pla de Reciclatge i Perfeccionament del Professorat** i s'hi fixen les titulacions que cal tenir per tal de realitzar l'ensenyament de i en llengua catalana.

Les diferències més notables entre la nova ordre i la de dia 29 de setembre de 1986 són les següents:

Mentre que a l'ordre de 1986 s'especificava la necessitat de tenir titulació de **Professor de Llengua Catalana** per a impartir l'assignatura de català al cicle mitjà d'EGB, ara es pot fer amb el **Diploma de Capacitació**.

Les diferències més substancials s'estableixen en allò que fa referència a l'ensenyament en llengua catalana. La novetat rau en la nova titulació: **Certificat d'Aptitud Docent** (aconseguit amb la superació de Llengua catalana I i II i el seminari d'especialitat: terminologia i recursos didàctics), que permet fer classes en català al cicle superior d'EGB i a tot l'ensenyament mitjà. Quant a aquest punt, no s'entén perquè per obtenir el **Diploma de Capacitació** s'exigeix haver cursat Didàctica I, precisament als mestres que han fet didàctica en els seus estudis i són capaços d'aplicar-la a qualsevol assignatura, i no per al **Certificat d'Aptitud Docent**. Aquesta discriminació no sembla tenir cap fonament, per la qual cosa demanem que aquesta qüestió sigui revisada.

Aquest canvi de pla representa una rebaixa en els nivells de qualitat que no es correspon amb la declaració expressada en el preàmbul de l'esmentada Ordre, on diu «Pel que fa a l'ensenyament de la llengua catalana, cal exigir el màxim de garanties lingüístiques i didàctiques al professorat». El fet que el cicle mitjà s'incrementarà amb el sisè curs d'EGB

reforça el nostre punt de vista d'exigir el títol de *Professor de Llengua Catalana*, tal com vàrem comunicar a la Conselleria com a esmena a l'avant-projecte d'aquesta Ordre.

En conclusió, valoram positivament aquests intents d'adequació del reciclatge del professorat a la realitat existent, però siguem sincers, no n'hi ha prou, ni d'un bon tros, amb aquestes disposicions.

L'Administració és qui ha de desenvolupar en totes les seves possibilitats la Llei de Normalització Lingüística quant a l'ensenyament, puix que d'aquest compliment depèn la identitat pròpia del nostre poble en front a l'assimilació cultural i lingüística. És molt el que ens hi jugam. En aquest aspecte, a més a més, la Conselleria hauria d'elaborar uns continguts de l'àrea de ciències socials, en què es reflecteixi la realitat socio-cultural de les Illes Balears i la seva àrea cultural. Aquests seran de gran orientació i ajuda al professorat per elaborar l'escaient disseny curricular bàsic dels centres amb més garanties de recobriment nacional.

Al mateix temps, exigim més *sensibilitat* a la Conselleria de Cultura, Educació i Esports envers el compliment de les seves mateixes disposicions en matèria d'ensenyament en català. D'entre molts altres casos, només n'esmentarem un: l'ordre de dia 29.9.86 preveu l'establiment de proves per a la superació del reciclatge i que aquestes «*proves d'accés es realitzaran el juny i setembre de cada any en les dates en què, oportunament i amb una antelació d'un mes, s'anunciaran en els mitjans de comunicació social de Balears*». Fins ara, i han passat tres estius, no se n'ha convocada cap.

Cal esmentar aquí la gran tasca desenvolupada al respecte per una gran part del professorat que ha fet molt més del que estava obligat. Però en

queden molts que encara no veuen la necessitat de fer aquest esforç reclamat pels sectors més conscientitzats de la nostra societat. El reciclatge és un deure per a tots els ensenyants de les Illes i l'Administració l'ha de facilitar mitjançant la possibilitat de realitzar-lo durant la jornada de treball. El fet contrari, l'actual, és un gran greuge comparatiu en relació amb la resta del funcionariat, que l'hi fan. Quant a l'organització d'aquests cursos als centres, s'hi podria aplicar la modalitat experimentada a l'ensenyament mitjà amb les modificacions escaients. Per altra banda, es fa del tot necessari el canvi del pla d'estudis de l'Escola de Formació del Professorat d'EGB per tal que ja no calgui reciclar uns professionals recents acabats de sortir.

Esbrinam, amb la lectura de l'Ordre, la possibilitat de la creació d'un organisme que faria visites de control i comprovació als mateixos centres. No se n'hi especifiquen altres dades com qui en faria el seguiment, quines competències tindria... En general, el que més ens desagrada és el joc continu de paraules *màxims* i *mínims* sense especificar més, contradictori en diverses ocasions, i qualche vegada perillós, com quan s'afirma de convalidacions: «un nivell *mínim* de coneixement de la llengua pel que fa al professorat i exclusivament dins l'àmbit de l'ensenyament en català». Respecte a la necessitat de seguir demanant permís per a fer les classes en català, l'STEI creu que l'Administració hauria de desfer-se d'aquest precepte degradant i hauria de considerar tot l'ensenyament catalanoparlant, tret d'aquelles aules específicament considerades en castellà. I hauria de tenir la prouja de mantenir-les-hi malgrat els possibles trasllats del professorat. Aquest és un dret constitucional i no hi volem renunciar.

PLA DE RECICLATGE

ORDRE de la Conselleria de Cultura, Educació i Esports de dia 27 de novembre de 1989, per la qual s'estableix el pla de reciclatge i perfeccionament del professorat i es fixen les titulacions que cal tenir per tal de realitzar l'ensenyament de i en llengua catalana. BOCAIB 160 de dia 28-12-89.

La implantació gradual i progressiva dels programes en llengua catalana als centres escolars de la nostra Comunitat és ja un fet inqüestionable. És precís avançar en aquest procés i, al mateix temps, consolidar el que s'ha fet fins ara. Els ciutadans, els professors i els mateixos alumnes, esperen mesures assossegades i eficaces que, lluny de qualsevol extremisme distorsionador del sentiment general i de la pròpia realitat, facin possible l'ús ordinari i quotidià de la nostra llengua dins l'àmbit de l'educació. Cal, per tant, reflexionar sobre el que tenim i sobre el que convé tenir, en conseqüència, prendre les mesures més adients. Pel que fa a l'ensenyament en llengua catalana, es fa precís consolidar d'immediat els centres ja autoritzats i per això cal assegurar que el professorat que accedeixi a aquestes places reuneixi les condicions mínimes de coneixement de la llengua. Si no ho féssim així, aquests centres mai no tindrien l'estabilitat i les garanties de permanència que precisem. D'altra banda, una exigència prèvia de titulació no adequada a la realitat actual provocaria un efecte distint al que pretenem: la impossibilitat d'estendre l'ensenyament de la llengua catalana al major nombre de centres sense excessius entrebancs. Volem estendre l'ensenyament en la nostra llengua a tots els centres possibles però ho volem fer amb dignitat i amb garanties. Aquest és l'equilibri que perseguim amb aquesta Ordre que

avui presentam. Si no és possible que tots els professors tinguin a hores d'ara la titulació requerida, si que és necessari almenys exigir provisionalment unes garanties mínimes, mentre la intensificació del reciclatge del professorat i els nous plans d'estudis universitaris no facin possible una normalització definitiva del nostre sistema educatiu. El conveni marc que, mentre no tinguem competències plenes, se signarà amb el Ministeri d'Educació i Ciència, pel que fa a l'accés a aquests centres, tindrà en compte els principis abans esmentats.

Pel que fa a l'ensenyament de la llengua catalana, cal exigir el màxim de garanties lingüístiques i didàctiques al professorat, tot tenint en compte l'ensenyament comprensiu dels primers nivells i l'especialització de l'ensenyament mitjà. D'altra banda, cal assegurar una qualitat suficient de l'ensenyament d'aquesta matèria, tot iniciant un procés de seguiment, control i assessorament als centres escolars.

Els cursos de reciclatge i perfeccionament del professorat en llengua catalana s'han d'ajustar a les noves necessitats i, encara que presentin una sola estructura unitària, han de tenir la suficient flexibilitat i agilitat per resoldre amb realisme les situacions que es vagin presentant.

És necessari que, sense deixar de tenir presents els nivells de titulació que estimam necessaris, es posi en funcionament un procés àgil de convalidacions (a través de la Comissió Tècnica d'Assessorament), proves d'accés directe (el nou Pla de reciclatge ho preveu) o, fins i tot, visites de control i comprovació als mateixos centres per tal d'assegurar, almenys ara per ara, un nivell mínim de coneixement de la llengua pel que fa al professorat i exclusivament dins l'àmbit de l'ensenyament en català.

També serà necessari ajustar més les ensenyances a la realitat cultural i lingüística de la nostra Comunitat Autònoma, sense perjudici de la unitat de la llengua que cal respectar.

Finalment, i pel que fa a l'àmbit jurídic-administratiu, la Llei 3/1986 de 29 d'abril de Normalització Lingüística marca dins el Títol II les pautes a què s'ha d'ajustar l'ensenyament de la Llengua i la Literatura Catalanes a les Illes Balears.

El Decret 74/1986, de 28 d'agost, desplega el Títol II de la Llei esmentada, i assenyala els criteris pels quals s'ha de regir l'ensenyament de la nostra llengua i de la nostra cultura.

L'article 8.1 de l'esmentat Decret determina que la Conselleria de Cultura, Educació i Esports ha d'establir els requisits específics, amb excepció de la titulació general

establerta pel Ministeri d'Educació i Ciència, que ha de reunir el professorat de Llengua Catalana als diferents nivells universitaris.

En conseqüència, atesa la necessitat de regular aquestes matèries i d'acord amb la disposició final primera del Decret 74/1986, de 28 d'agost, i els informes previs de la Comissió Tècnica d'Assessorament i la Secretaria General Tècnica, tenc a bé d'emetre la següent

ORDRE:

1.- Les titulacions del professorat per a realitzar classes de llengua i literatura catalana als centres docents no universitaris de les Illes Balears seran, a més de les titulacions generals establertes pel Ministeri d'Educació i Ciència, les següents:

a) BUP, COU i FP: el títol de llicenciat en Filologia Catalana de qualsevol Universitat de l'Estat espanyol.

b) Cicle superior d'EGB: el títol de professor de Llengua Catalana a què fa referència aquesta Ordre o títol de rang superior.

c) Pre-escolar i cicles inicial i mitjà d'EGB: Diploma de capacitació per a l'ensenyament de la Llengua Catalana o títols de rang superior.

1.1. Per realitzar classes de Llengua i Literatura catalanes als nivells educatius no universitaris no especificats anteriorment, caldrà posseir els títols que es requereixen per als nivells considerats equivalents i que s'expressen al punt 1 d'aquesta ordre.

1.2. A l'efecte de poder exercir la docència de Llengua i Literatura catalanes a les Illes Balears, es consideraran equivalents al Títol de Professor de Llengua Catalana els títols corresponents a la Generalitat de Catalunya i de la Generalitat Valenciana, sempre que en quedi

És necessari un procés àgil de convalidacions

expressament reconeguda la reciprocitat. 1.3. A més dels títols i diplomes assenyalats als punts anteriors d'aquesta Ordre, es consideraran vàlids per realitzar classes de llengua i literatura catalana els títols que siguin considerats equivalents per la Conselleria de Cultura, Educació i Esports, en consonància amb les convalidacions que reglamentàriament s'establiran i d'acord amb l'informe de la Comissió Tècnica d'Assessorament.

2. Per realitzar classes en Llengua catalana als centres docents no universitaris de les Illes Balears, a tots els nivells educatius, el professorat haurà de justificar degudament la seva suficiència en l'ús de la llengua catalana.

2.1. Aquesta suficiència quedarà automàticament amb la sola presentació del certificat d'aptitud docent en llengua catalana pel que fa als nivells educatius corresponents al cicle superior d'EGB, BUP, COU i FP i el diploma de capacitat per a l'ensenyament de la llengua catalana pel que fa a pre-escolar i cicles inicial i mitjà d'EGB.

2.2. Els professors que hagin aprovat les assignatures de Llengua I i Llengua II dels cursos de reciclatge oficials, regulats d'acord amb una normativa anterior a aquesta Ordre, tindran dret a l'expedició del certificat d'Aptitud Docent en Llengua Catalana. En aquest cas, la Direcció General d'Educació prendrà les mesures pertinents per tal que coneixin suficientment la terminologia científica de la matèria, i n'elaborarà la documentació oportuna.

2.3. Els professors que desitgin realitzar l'ensenyament en llengua catalana i que encara no reuneixen les condicions expressades al punt anterior, podran realitzar una prova directa d'accés, en els terminis i segons els procediments que determinarà la Direcció General d'Educació. En el cas que disposin de documentació suficient podran així mateix presentar la petició de la corresponent convalidació a la Conselleria de Cultura, Educació i Esports, que resoldrà el més pertinent, d'acord amb el punt 1.3 d'aquesta Ordre.

3. La Conselleria de Cultura, Educació i Esports organitzarà, en tant hi hagi necessitat, un Pla de Cursos de Reciclatge i Perfeccionament que, d'una forma àgil i realista, permeti al professorat de les Illes Balears d'obtenir:

- Títol de Professor de Llengua Catalana.
- Diploma de Capacitació per a l'Ensenyament de la Llengua Catalana.
- Certificació d'Aptitud docent en Llengua Catalana.

Amb aquesta finalitat, podrà establir el corresponent conveni amb la Universitat de les Illes Balears.

3.1. L'estructura del Pla de Reciclatge i Perfeccionament del Professorat de i en Llengua Catalana serà la següent:

a) Nivell lliandar: dirigit als no catalano-parlants, actuarà com a curs introductor al reciclatge. Consta de Mòdul I i Mòdul II.

b) Nivell elemental: Consta de Llengua Catalana I, Llengua Catalana II, Cultura I, Cultura II i Didàctica I.

La superació d'aquest nivell elemental donarà dret a obtenir el Diploma de Capacitació per a l'ensenyament de la llengua catalana. La superació de les matèries d'aquest nivell elemental corresponents a Llengua Catalana I i II, juntament amb el seminari d'especialitat (terminologia científica i recursos didàctics) donarà dret a obtenir el Certificat d'Aptitud Docent en Llengua Catalana.

c) Nivell superior: Constarà d'un sol curs (Llengua Catalana III, Cultura III i Didàctica II) la superació del qual donarà opció al títol de professor de Llengua Catalana.

3.2. Les assignatures i programes de cada curs són els que figuren a l'annex d'aquesta Ordre.

4. El lliurament dels títols, diplomes i certificacions dels diferents nivells dels cursos de reciclatge serà a cura de la Conselleria de Cultura, Educació i Esports, prèvia certificació acadèmica de les assignatures i nivells superats a càrrec de la Universitat de les Illes Balears.

5. Per a aquells alumnes que vulguin superar els cursos de reciclatge i perfeccionament sense cursar la totalitat del pla, s'estableixen les proves següents:

- Accés I: La superació d'aquesta prova donarà accés al nivell elemental, sense haver de cursar el nivell lliandar.

- Accés II: La superació d'aquesta prova (Llengua Catalana I i II del nivell elemental) i seminari d'especialitat (terminologia científica i recursos didàctics) donarà accés al Certificat d'Aptitud Docent en Llengua Catalana.

- Accés III: La superació d'aquesta prova (nivell elemental) donarà accés al Diploma de Capacitació per a l'ensenyament de la Llengua Catalana.

- Accés IV: La superació d'aquesta prova equivaldrà a la superació de tot el pla de reciclatge i perfeccionament i per tant, donarà accés directe al títol de Professor de Llengua Catalana.

Els programes sobre els quals versaran les proves d'accés són els mateixos que figuren a l'annex d'aquesta Ordre.

Les proves d'accés es realitzaran dins els terminis i segons els procediments que deter-

mini la Direcció General d'Educació.

6. Per matricular-se als cursos del pla de reciclatge i perfeccionament s'haurà d'estar en possessió d'alguna de les titulacions exigides pel Ministeri d'Educació i Ciència per exercir la docència en els nivells educatius o modalitats corresponents.

7. Entretant no hauran estat transferides a la Conselleria de Cultura, Educació i Esports totes les competències en matèria d'educació, aquesta Conselleria podrà establir i signar amb el Ministeri d'Educació i Ciència els convenis i acords necessaris per tal de dur a terme el que es preveu i disposa en aquesta Ordre.

Quan es concerti amb el Ministeri d'Educació i Ciència la regulació de l'accés als llocs de treball docent corresponents a l'ensenyament de i en llengua catalana a què fa referència aquesta Ordre, es procedirà segons el que es disposa als punts 1 i 2. Això no obstant, es podran autoritzar transitòriament programes en llengua catalana en els diferents nivells educatius, sempre amb l'informe favorable d'una Comissió Tècnica Mixta Conselleria de Cultura, Educació i Esports i Ministeri d'Educació i Ciència, que determinarà expressament la idoneïtat del professorat que hagi d'efectuar aquestes ensenyances. El professorat que es trobi en aquesta situació necessàriament s'haurà de comprometre a realitzar, dins el curs acadèmic següent els cursos o proves d'accés reglamentaris.

Així mateix, es podrà habilitar transitòriament per exercir l'ensenyament de i en llengua catalana, aquells professors que, sense posseir la titulació requerida venguin desenvolupant funcions docents de i en català a l'entrada en vigor del conveni.

8. Queda derogada l'Ordre del Conseller d'Educació i Cultura de dia 29 de setembre de 1986, per la qual s'estableix el Pla de Reciclatge del professorat i es fixen les titulacions que cal tenir per tal de realitzar l'ensenyament de i en llengua catalana (BOCAIB, 35 de dia 10 de novembre de 1986).

9. Aquesta Ordre començarà a vigir el dia en què es publicarà en el BOCAIB.

Donada a Palma de Mallorca, a dia vint-i-set de novembre de mil nou-cents vuitanta-nou.

La Consellera de Cultura,
Educació i Esports.

"LA LLENGUA, FEINA DE TOTS"

"La llengua, feina de tots" serà el lema de la campanya de normalització lingüística que començarà el proper mes d'octubre amb la participació conjunta de la Comunitat Autònoma, el Consell Insular de

Mallorca i l'Ajuntament de Palma amb l'asesorament tècnic de l'Obra Cultural Balear. La coordinació d'aquesta iniciativa, la més ambiciosa de totes les realitzades, anirà a càrrec d'Aina Moll.

ACORD INSTITUCIONAL PER A LA CAMPANYA DE NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

Reunits el President del Govern Balear, M. Hble. Sr. Gabriel Cañellas els Presidents dels Consells Insulars, de Mallorca, Exm. Sr. Joan Verger, de Menorca, Exm. Sr. Tirs Pons, i d'Eivissa, Exm. Sr. Antoni Marí, i el Batle de Palma, Il.lm. Sr. Ramon Aguiló,

CONSTATEN que la normalització lingüística de les Illes Balears ha avançat considerablement, atesa la situació sociolingüística de partida i les limitacions del marc legal vigent que la dificulten, especialment la manca de competències en Ensenyament i la impossibilitat d'exigir el coneixement previ de la llengua catalana, pròpia de les Illes Balears, per a l'accés al funcionariat de la Comunitat Autònoma.

Que aquests avanços són insuficients, i és necessari accelerar-ne el ritme, per donar compliment total a la Llei de Normalització Lingüística i a les seves disposicions transitòries, quan ja s'ha esgotat el termini de tres anys que aquestes concedien a l'Administració per adaptar-se a les disposicions de la Llei.

Que la sensibilització de la societat civil en el tema de la llengua és molt irregular, cosa que determina tensions que poden conduir al conflicte social per motius lingüístics, si no s'aconsegueix il.lusionar el conjunt de la societat balear en un projecte

col.lectiu encaminat a aconseguir la plena normalització de la llengua de les Balears, en un clima de concòrdia i de respecte dels drets de tots.

Que aquest projecte col.lectiu exigeix l'acció coordinada de les Institucions de les Illes Balears i la seva crida conjunta a la participació dels ciutadans.

En conseqüència,

ACORDEN

1.-Intensificar els seus esforços, en el sí de les respectives Institucions, per donar compliment total, en el termini més breu possible, a les disposicions de la Llei de Normalització, en tot allò que és de competència i responsabilitat de cada Institució signant, a fi que puguin servir de model i estímul a les institucions cíviques i culturals i als ciutadans en general.

2.-Assumir els acords establerts en data 11 d'abril de 1.989 per la Consellera de Cultura, Educació i Esports del Govern Balear, el Conseller de Cultura del Consell Insular de Mallorca i el Regidor de Cultura de l'Ajuntament de Palma, per a la coordinació d'una campanya conjunta de normalització lingüística, que coordini i potenciï les que actualment duen a terme les tres institucions signants, que estigui oberta a totes les altres institucions administratives, cíviques i cultu-

ral i que permeti la coordinació de la política lingüística del conjunt de la Comunitat Autònoma.

3.-Comunicar aquest acord al Parlament Balear, per mitjà d'una compareixença de la Consellera de Cultura, Educació i Esports, acompanyada de representants dels altres Institucions, i sol.licitar el seu suport i la seva col.laboració.

4.-Convocar, cadascú dins l'àmbit de les competències i responsabilitats de la Institució que representa, els ajuntaments, els sindicats les institucions cíviques i culturals, els mitjans de comunicació i el conjunt dels ciutadans, a fer un esforç conjunt per donar impuls a la normalització lingüística de les Illes Balears.

5.- Constituir en breu termini el Patronat previst a l'acord institucional esmentat en el punt 2, designar els membres de la seva Institució que hagin de formar part de la Comissió Tècnica de la campanya i incloure en els pressupostos de 1.990 les partides necessàries per dur a terme el programa que a proposta de la Comissió Tècnica sigui aprovat pel Patronat.

6.- Aprovar l'estructura de la campanya i l'esquema del seu funcionament, tal com s'especifiquen en annex del present conveni.

Palma, 18 d'octubre de 1.989

"Intensificar
els esforços"

ANNEX

El Conveni Institucional per a la normalització lingüística de les Illes Balears, té com a base els acords institucionals establerts el dia 11 d'abril de 1.989, entre la Consellera de Cultura, Educació i Esports del Govern Balear, el Conseller de Cultura del Consell Insular de Mallorca i el Regidor de Cultura de l'Ajuntament de Palma, i el senyor Antoni Mir, Gerent de l'Obra Cultural Balear, al compliment del qual les tres Institucions han destinat una aportació pressupostària per a 1.989.

Els tràmits dels acords s'emprengueren a iniciativa de l'Obra Cultural Balear, que, havent rebut de totes les Institucions implicades diversos encàrrecs encaminats a la normalització, proposà que s'establís un pla conjunt de normalització lingüística i s'oferí a actuar com a entitat coordinadora, amb el suport de totes les Institucions i la col·laboració dels tècnics d'aquestes i dels propis.

En virtut d'aquells acords, es denomina «Campanya de Normalització» un programa que s'haurà de dur a terme durant uns quants anys, encaminat a aconseguir el consens i la col·laboració del conjunt de la societat de les Illes Balears per aconseguir la normalització lingüística de la nostra Comunitat i el recobriment de la llengua pròpia com a instrument normal de comunicació, en un clima de concòrdia i de ple respecte dels drets de tots.

1.-ESTRUCTURA

1.1.El Patronat

1.1.1.La Campanya es regirà per un Patronat, format inicialment pels representants del Govern Balear, dels Consells Insulars de Mallorca, Menorca i Eivissa-Formentera i de l'Ajuntament de Palma, i obert a la representació dels ajuntaments que posteriorment s'hi adhereixin, segons la fórmula que s'establirà oportunament.

També podrà tenir-hi un representant la Universitat de les Illes Balears, pel caràcter d'institució oficial consultiva per a tot quant faci a la llengua catalana, que li confereix l'Estatut d'Autonomia.

1.1.2.El Patronat tindrà la responsabilitat d'aprovar el pla d'actuació que elaborarà anualment la Comissió Tècnica, de prendre les mesures pressupostàries necessàries per a dur-lo a terme i d'aprovar-ne la memòria i els informes tècnics d'avaluació i seguiment.

1.2. La Comissió Tècnica

1.2.1. La Comissió Tècnica estarà formada per tècnics en lingüística i sociolingüística, amb experiència en planificació lingüística i en tasques de normalització.

Serà presidida per la persona responsable de la coordinació general i integrada per un nombre de membres no inferior a deu ni superior a 20, nomenats entre els tècnics dels serveis lingüístics de les Institucions signants i de l'Obra Cultural Balear, i d'altres institucions adherides i especialment lingüistes, sociolingüistes i juristes de la Universitat Balear, i altres especialistes, a proposta de la Comissió, aprovada pel Patronat.

1.2.2.Serà missió de la Comissió Tècnica elaborar un pla general de normalització lingüística i plans específics per a cada sector de la relació social: administració, ensenyament, «català al carrer» (senyalització pública i privada, publicitat, etc.), comerç i indústria, esports, esplai, etc. en col·laboració amb les institucions implicades i en funció de la situació sociolingüística de partida en cada cas, i uns programes d'actuació a curt termini.

1.2.3.En virtut dels acords esmentats, i atesa l'experiència que té en política lingüística i planificació, la responsabilitat de la coordinació general s'encomana a la senyora Aina Moll.

1.3. Els grups de treball

1.3.1. Els grups de treball estaran formats per especialistes en un determinat sector, com l'administració, l'ensenyament i altres, que lliurement vulguin integrar-s'hi o que hi siguin designats per les institucions o per l'Obra Cultural Balear d'entre el seu personal. Un membre almenys de cada grup de treball ho serà també de la Comissió Tècnica.

1.3.2. Serà funció dels grups de treball estudiar la problemàtica de la normalització del seu sector, treballant en coordinació amb la Comissió Tècnica i amb la Coordinadora, i elaborar propostes de planificació perquè siguin tenguendes en compte en l'elaboració dels plans i programes que s'hagin de presentar al Patronat.

assegurar les funcions de Secretaria.

1.4.2. D'acord amb el que es convingué en els acords inicials, exercirà les funcions de Secretari el Gerent de l'Obra Cultural Balear, Sr. Antoni Mir, qui ja coordina diverses accions per conveni entre les institucions signants i l'OCB.

1.4.3. Serà funció del Secretariat assegurar la coordinació de les tasques de la Comissió Tècnica i dels grups de treball i gestionar l'execució de les accions de caràcter general que li siguin assignades.

1.4.4. El Secretariat funcionarà inicialment en els locals de l'Obra Cultural Balear, però, atesa la importància de la campanya i el seu caràcter unitari, se li assignarà posteriorment una seu autònoma.

2.PROCEDIMENT

2.1. La Coordinadora de la campanya que ha estat designada per la seva experiència en tasques de política lingüística, tindrà la responsabilitat de l'orientació de la campanya, a fi que el procés vagi progressant en un clima de concòrdia i de respecte dels drets de tots; s'en responsabilitzarà davant les institucions, presidirà les sessions de la Comissió Tècnica i presentarà al Patronat la proposta de

1.3.3. Les institucions públiques i privades són convidades a integrar tècnics seus en els grups de treball.

1.4. El Secretariat

1.4.1. El Secretariat estarà format pel Secretari i el personal auxiliar necessari per

programa i la memòria anual per a la seva avaluació i seguiment.

2.2. Els programes elaborats per la Comissió Tècnica i aprovats pel Patronat inclouran accions que hauran de ser dutes a terme per cada Institució i accions de caràcter

"La llengua, feina de tots,"

general que seran gestionades pel Secretariat.

2.3. Correspondran en exclusiva a les Institucions aquelles accions que afectin el seu funcionament interior o la seva responsabilitat institucional davant la societat: disposicions, controls, subvencions. La seva inclusió en el pla de la campanya, que serà establert per la Comissió Tècnica amb participació activa dels tècnics institucionals, es justifica perquè la coordinació d'accions institucionals en multiplica el rendiment i perquè l'avaluació en el seguiment del procés de normalització només és possible prenent en consideració el conjunt de la societat i de les seves institucions.

2.4. Les accions de caràcter general, les gestionarà el Secretariat, comptant amb el cabal tècnic i humà de l'OCB. Inclouran la captació d'adhesions invocant el suport de totes les institucions, una campanya de sensibilització popular amb el lema **La llengua, feina de tots**, actes públics d'informació, elaboració de material publicitari i de divulgació, i altres que li siguin assignades en el programa, i la coordinació dels grups de treball, a més de les actuacions que actualment duu a terme l'OCB amb les institucions signants.

2.5. Les accions que, en virtut dels plans aprovats, hagin de ser gestionades pel Secretariat, es faran en nom de la «Campanya de Normalització Lingüística», amb el lema convingut «La llengua, feina de tots», i

s'hi farà constar el patrocini conjunt del Patronat o el de les Institucions implicades.

2.6. El material publicitari gestionat pel Secretariat i els actes públics que convoqui en virtut dels plans aprovats, es faran amb el logotip i el lema de la campanya.

2.7. Les accions públiques de normalització que formin part del programa aprovat pel Patronat i siguin realitzades per una de les Institucions signants, podran fer-se també amb els distintius comuns de la campanya, o bé segons el disseny propi de la Institució, al qual s'incorporarà el logotip de la campanya.

2.8. Les publicacions i activitats pròpies dels diferents departaments de les institucions signants, realitzades en Llengua Catalana, pròpia de les Illes Balears, podran donar suport a la campanya fent constar en la seva publicitat que es fan «dins el marc de la Campanya de Normalització Lingüística» i incloent-hi el logotip.

2.9. Les institucions membres del patronat inclouran en els seus pressupostos anuals una partida destinada a la Campanya de Normalització Lingüística que hagi de ser gestionada pel Secretariat a través de l'OCB, en la proporció acordada pel Patronat, així com les partides necessàries per a la seva plena normalització interna i per a les accions impulsores de la normalització que es facin des de les seves conselleries i serveis.

2.10. La Memòria anual que la Comissió Tècnica sotmetrà al Patronat per a la seva aprovació inclourà la totalitat del

programa establert, tant la part de caràcter general, confiada a la gestió del Secretariat com les accions específiques de cada institució.

3. PRIMERES ACTUACIONS.

3.1. Per tal de poder fer el seguiment i l'avaluació de la campanya, és necessari establir la situació de partida. Per això, els respectius departaments de Cultura, per mitjà dels seus serveis i especialment dels membres designats a formar part de la Comissió Tècnica, recolliran la informació necessària per redactar un informe sobre l'estat actual de la normalització.

3.2. En funció d'aquest estat, la Comissió Tècnica establirà un programa i un calendari d'actuacions, que seran sotmesos a l'aprovació del Patronat.

3.3. El que queda de 1989 i el pressupost corresponent destinat a la campanya es dedicarà essencialment a la captació d'adhesions dels Ajuntaments, Grups Parlamentaris, Sindicats, i tota casta de col·lectius cívics i culturals, per tal que cadascú estableixi el seu programa d'actuacions; a la constitució de la Comissió Tècnica i a la creació dels grups de treball per sectors (administració, ensenyament, empreses, retolació pública, publicitat, etc.); a la preparació i l'edició de material publicitari i de divulgació, i a l'elaboració de l'informe de partida i el pla d'actuació per a 1990. La campanya popular s'iniciarà cap a final d'any, amb una sèrie d'actes públics i publicitat a premsa i ràdio.

La llengua,
feina
de tots

**CAMPANYA DE NORMALITZACIO
LINGÜÍSTICA**

INTERVENCIÓN SOCIOCULTURAL de Mario Viché

Mario Viché es el autor de "Intervención sociocultural", editado en Valencia por el Grup Dissabte. En el volumen se analizan las bases que crea la conciencia crítica que fundamenta el trabajo del animador, sus actividades y los distintos campos de actuación. Es un libro práctico para que el neófito conozca el tema.

216 págs. • PVP 1.200 ptas.
Pedir contra/Reembolso

"GRUP DISSABTE"
C/ Conde Altea, 56. 1ª G
46005 VALENCIA

CURS DE TERMINOLOGIA.

**CENTRE DE PROFESSORS DE PALMA.
AMB LA COL.LABORACIÓ DE LA UNIVERSITAT
DE LES ILLES BALEARS -VICE-RECTORAT DE COORDINACIÓ EDUCATIVA-.**

Programa

- Llengües d'especialitat.
- La terminologia com a disciplina teòrica i com a pràctica.
- La unitat de base de la terminologia: el terme.
- La noció i els sistemes conceptuals.
- La formació de nous termes: la neologia.
- La normalització terminològica.
- El treball terminològic.
- Automatització de la informació terminològica.

Lloc: Centre de Professors de Palma, C/ Gregorio Marañón, s/n (Palma).

PLACES I REQUISITS DE MATRÍCULA:

-Títol de llicenciat relacionat amb alguna de les àrees següents:

-Llengua Catalana.....	8 places
-Matemàtiques/Informàtica.....	2 places
-Ciències Naturals	2 places
-Física i Química	2 places
-Geografia i Història	2 places
-Filosofia	2 places
-Dibuix/Disseny	1 plaça
-Medicina/Sanitat	1 plaça

La sol.licitud ha d'anar acompanyada d'un currículum on consti especialment: Titulació, coneixements de la llengua Catalana i experiència docent o en altres camps professionals. Convé fer constar si existeix disponibilitat de treballar en el camp de la terminologia i coneixements de francès i/o d'anglès.

INFORMACIÓ I INSCRIPCIÓ: Centre de Professors del 12 al 20 de febrer de 9 a 14 hores. Tel. 415561.

COORDINACIÓ: Sr. Joan Melià

DIRECCIÓ GENERAL D'EDUCACIÓ

**CONSELLERIA DE CULTURA, EDUCACIÓ I ESPORTS
GOVERN BALEAR**

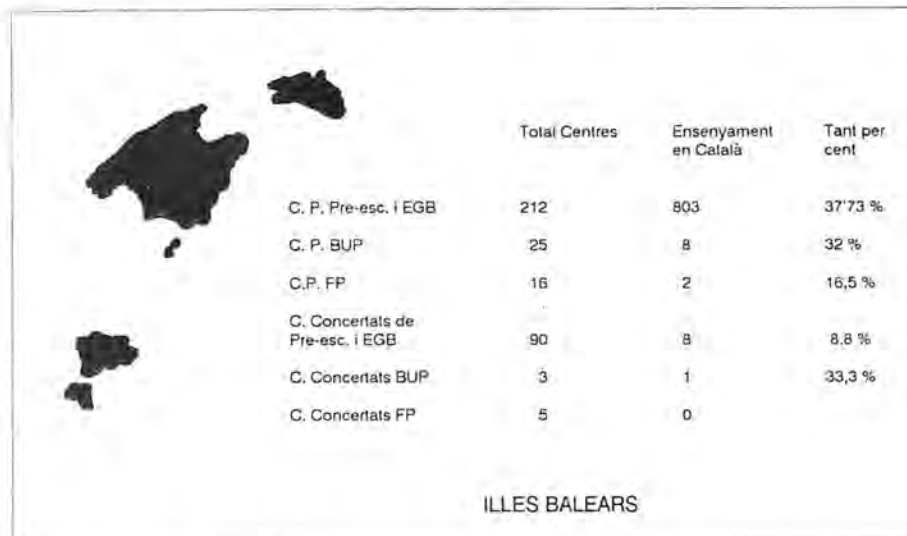
ESTADÍSTICA DE CENTRES AMB ENSENYAMENT EN CATALÀ.

Els precedents de la incorporació de la llengua catalana al sistema educatiu es remunten a l'any 1975, en què el Decret 1433/75 de 30 de maig incorporava, amb caràcter voluntari, l'ensenyament de les llengües nadi- ves, desenvolupant així la «Ley Gene-

pat per l'O.M. de 25 d'octubre de 1979, va iniciar el camí per a la incorporació de la llengua i cultura de la C.A. al sistema educatiu de les Illes Balears, durant l'etapa pre-autonòmica fins a la promulgació de l'Estatut d'Autonomia.

tura catalanes als centres docents no universitaris i, posteriorment, el 10 de setembre de 1987 per l'acord entre el MEC i la Conselleria de cultura del Govern Balear, es publica al BOE l'ordre per la qual es regulen els horaris d'ensenyament de la Llengua Catalana als centres docents no universitaris.

A partir d'aquest moment s'inicia l'estudi de la llengua catalana als centres docents, però també comencen les iniciatives de fer l'ensenyament en llengua catalana. De l'existència de tan sols un centre, iniciador del procés, Mata de Jonc a l'any 1980, es passa a quatre l'any 1981, set a 1982, dotze a 1983, etc. fins el moment actual en què les xifres són les següents.

ESTADÍSTICA DELS CENTRES QUE FAN TOTALMENT O PARCIAL ENSENYAMENT EN CATALÀ:

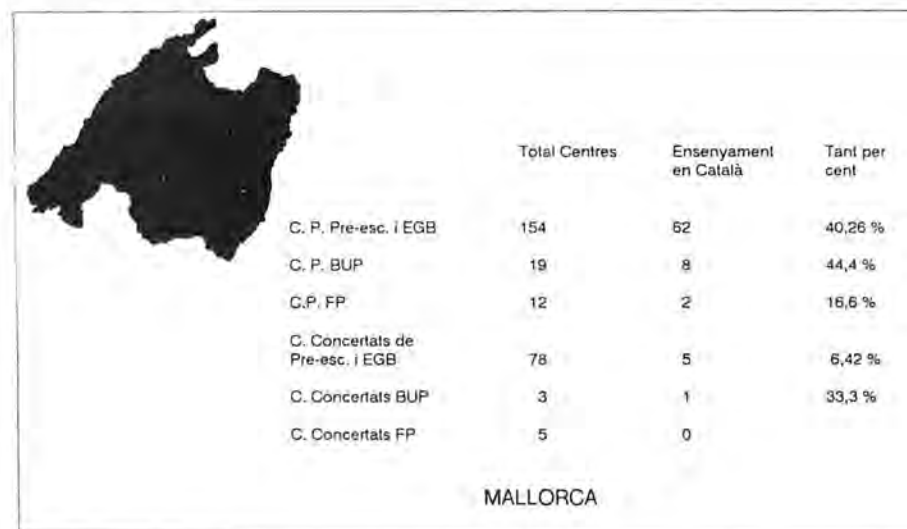
Centres públics de pre-escolar i EGB: Segons les dades obtingudes durant l'any 1989, 80 C.P. sobre un total de 212 fan ensenyament totalment o parcial en català. Això representa un 37,73 per cent. Desglossant el resultat per Illes, ens trobam:

Mallorca: 62 C.P. de 154, això representa un 40,26 per cent.

Menorca: 12 C.P. de 29, el 41,30 per cent.

Eivissa-Formentera: 6 C.P. de 29, el 22,22 per cent.

Centres públics de batxillerat i formació professional: De 25 centres de BUP, tan sols a 8 es fa *molt parcialment* ensenyament en català, la qual cosa representa un 32 per cent. I només a 2 centres d'FP dels 16 existents, això representa un 12,5 per cent.

ral de Educació» de l'any 1970. Quatre anys després, el R.D. 2193/1979 de 7 de setembre, desenvolu-

El dia 28 d'agost de 1986 el Govern Balear aprovà el Decret regulador de l'ensenyament de la Llengua i Litera-

Davant la incorporació lenta però progressiva de centres d'EGB al procés de normalització lingüística, crida l'atenció l'escassetat de centres de mitjanes, tant de BUP com d'FP, que desenvolupen la seva tasca docent en llengua catalana, amb la qual cosa es produeix un fre per a aquells alumnes que han començat els seus estudis en català i es veuen incapacitats, per manca d'oferta, a continuar-los al cicle de l'ensenyament mitjà.

Els pocs que la hi fan a qualche curs, es concentren només a Mallorca.

Tan sols l'IB Ramon Llull de Palma i l'IB de Manacor ofereixen en aquests moments un curs de primer i un altre de segon en català, la qual cosa resulta totalment insuficient per a donar resposta a la gran demanda de l'alumnat provinent d'EGB.

A l'IB Ramon Llull, per decisió del consell escolar, s'ha sol·licitat per a l'any que ve un altre curs a primer.

Per a agreujar aquesta situació, es produeixen fets com els de l'IB Guillem Sagrera que va començar a l'any 1985 un projecte d'un curs complet de primer en català i que actualment ha sofert un retrocés, ja que tan sols s'hi fan algunes assignatures segons el grau de voluntarisme i disponibilitat del professorat.

Els resultats són molt més greus en el cas de l'ensenyament concertat. Les xifres parlen per elles mateixes.

CENTRES CONCERTATS:

Centres concertats de pre-escolar i EGB: Només a 8 de 90 centres es fa ensenyament en català, la qual cosa representa un 8,8 per cent.

Centres concertats de BUP: Un centre del total de 3, que representa un 33,33 per cent.

Centres concertats d'FP: Cap ni un dels cinc que hi ha.

Quant a l'ensenyament privat, en aquests moments no n'hi ha cap que hagi sol·licitat el permís per al curs 89/90 i que n'hi faci.

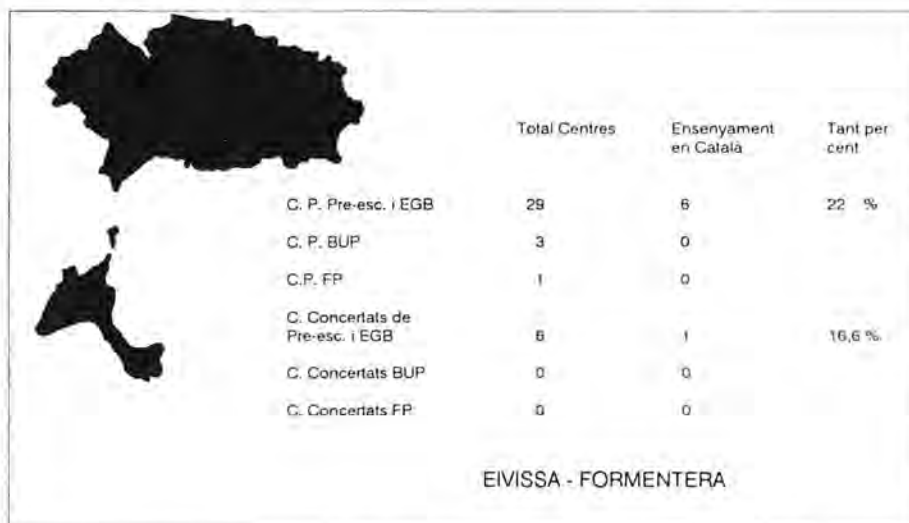
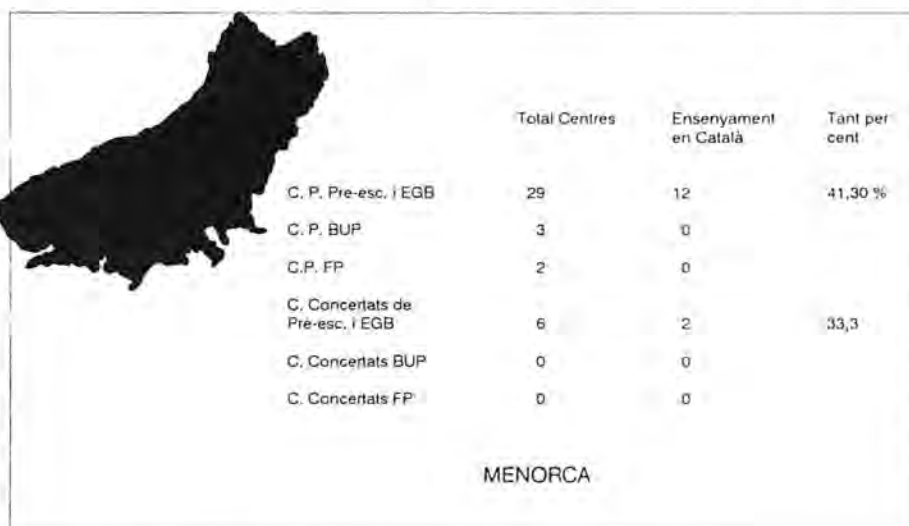
VALORACIÓ FINAL

Les xifres demostren que el major esforç de normalització lingüística, si exceptuam el centre concertat Mata de Jonc, iniciador del procés, es produeix a l'ensenyament públic, seguit molt de lluny per l'ensenyament concertat i, cosa significativa, completament absent a l'ensenyament privat.

Però dins el sector públic també hi ha desajusts greus. Les diferències existents entre els nivells inicials de pre-escolar i EGB i les d'EEMM semblen demostrar un menor interès

nes si continua, com és de desitjar, creixent el nombre de centres d'EGB que incorporin la llengua catalana al seu sistema d'ensenyament.

Tots aquests resultats responen a la bona disposició del professorat. Ja és hora que els organismes competents -MEC i Conselleria d'Educació -assumeixin la seva responsabilitat en afavorir tot aquest procés que són obligats a impulsar per llei.

entre els darrers, la qual cosa provoca una ruptura en la continuïtat del procés normalitzador que afectarà cada any un major nombre d'alum-

Nota: Informació obtinguda directament per l'STEI. Informació proporcionada per la Conselleria d'Educació, Cultura i Esports i MEC.

CORRESPONDÈNCIA I PROPOSICIONS

*Exmo. Sr.
Presidente del Gobierno
Palacio de la Moncloa
Madrid*

Palma de Mallorca, 6 de marzo de 1989

Sr. Presidente:

Hace ya tiempo que pienso que no es lógico que la Comunidad Autónoma de las Islas Baleares no tenga las competencias en educación. Las tienen como propias las Comunidades que accedieron a la Autonomía por la vía del art. 151 de la Constitución; las tiene delegadas mediante Ley Orgánica la Comunidad Valenciana por el hecho de tener

una lengua propia distinta al castellano; las tiene delegadas mediante Ley Orgánica la Comunidad de Canarias porque de hecho su insularidad implica peculiaridades que así lo han hecho conveniente; y no las tiene Baleares, aún teniendo lengua propia y siendo archipiélago. Soy profesor (en expectativa de destino) en el Instituto de Formación Profesional de Inca (Baleares) y puedo asegurarle que el hecho de que la Comunidad Autónoma no tenga competencias es causa de muchos problemas, tanto para los alumnos como para los profesores.

Ejemplo: no se tiene en cuen-

ta a la hora de conceder destino a un profesor si el Centro imparte (previa autorización del MEC) las clases en catalán, de forma que se perjudica a los alumnos, pues empiezan una asignatura en primer curso en catalán, la continúan en castellano en segundo y la vuelven a retomar en tercero en catalán. Todo ello en perjuicio de los alumnos y de la Normalización Lingüística (no sé sí puede Vd. entenderlo no siendo bilingüe). Otro ejemplo: presentarme a las oposiciones me representó entre viajes y alojamiento más de 80.000 pts (suerte que aprobé a la primera), mientras que los opositores peninsulares - aunque fueran de Asturias - terminado un examen salían en su propio coche o en tren hacia su domicilio.

Otro ejemplo: participar en el Concurso de Traslados, caso de no conseguir plaza en Baleares, es un follón para la familia, pues no es lo mismo ser de Madrid e ir destinado a Santander, que ser de Baleares e ir destinado a Madrid (aunque usted no pueda entenderlo). Tampoco se pueden elegir las Comunidades Autónomas más próximas a Baleares (más próximas no en línea recta, sino en ptas de pasajes de barco o avión y siempre a

**PAPERS PINTATS I PINTURES
MARCS I MOTLLURES**

*Casa
Pomar
Flores*

ARTICLES PER A ARTISTES

**Sant Miquel, 77 - Tel. 72 14 83
07002 PALMA DE MALLORCA**

más de 8000 ptas de distancia) pues tienen competencias y por tanto no entran en el Concurso de Traslados del territorio MEC. Por otra parte la mayoría de los profesores peninsulares que conozco preferirían haber permanecido un año más en situación de expectativa de destino, a ser destinados a Baleares. Es más, aquellos que son destinados desde la Península a Baleares, a los dos años (tiempo mínimo obligatorio) suelen pedir traslado (sólo ser destinado a Ceuta o Melilla - Vox populi- es peor que ser destinado a Baleares), de forma que Baleares viene a ser la provincia con más vacantes del Estado (basta consultar el

número de profesores interinos) en perjuicio de los alumnos por la falta de estabilidad de las plantillas.

Es tan evidente que la Comunidad Autónoma Balear debe gestionar el Sistema Educativo en Baleares que incluso el actual Ministro de Educación, cuando todavía llevaba poco tiempo en el cargo, pensaba que actualmente todas las Comunidades con lengua propia tenían ya transferidas las competencias.

Queda únicamente un tema: La Reforma. En mi opinión es preferible proceder primero a transferir las competencias, y luego implantar y generalizar la reforma. Con ello se conseguiría poder dedicar todos los

esfuerzos del Ministerio a este único, necesario y primordial objetivo. ¿Quién sabe si tal vez la vocación última del MEC no es la de promover y potenciar la reforma y perfeccionamiento permanente del Sistema Educativo? Cuando dentro de algún tiem-

po discutan entre los partidos políticos de ámbito estatal el perfil definitivo del Estado de las Autonomías recuerde que, al menos en el tema educativo, hay razones que pueden hacer aconsejable ver a Baleares desde un prisma peculiar. Y si deciden no transferir completamente el Sistema Educativo a las Comunidades del actual territorio MEC y optan por quedarse a medio camino de las Comunidades Históricas (más Valencia, más Canarias y más Andalucía), piense si no sería mejor equiparar a Baleares con las Comunidades Históricas.

Agradeciendo su trabajo y dedicación, le saluda atentamente,

Antoni J. Orell Soitíño.

LA RESPOSTA VA ESSER

Madrid, 28 de julio de 1989

Estimado Amigo:

Como consecuencia de la demora habida en obtener información sobre el asunto planteado por Ud., hasta el día de la fecha no ha sido posible contestar a su carta, que el propio presidente me ha trasladado para que la conteste en su nombre.

LLIBRES DE TEXT

LLIBRERIA GENERAL

I CARTES NAUTIQUES

C. ARABI 12 - 14 TFNO. 72 56 16

07003 PALMA DE MALLORCA

Respecto a su sugerencia de que deben transferirse a la Comunidad Autónoma de las Islas Baleares las competencias en materia de educación, porque a su juicio esta transferencia solucionaría los problemas peculiares propios de una Comunidad en la que existen dos idiomas oficiales, el castellano y el catalán, me informa el Ministerio de Educación y Ciencia que en las convocatorias de concurso-oposición de acceso a los Cuerpos de Profesores de EGB y de Enseñanzas Medias se establecen Tribunales de ingreso en Palma de Mallorca, de manera que pueden presentarse a dichas pruebas los aspirantes residentes en las Islas Baleares sin necesidad de viajar a la Península.

En el caso de los candidatos a plazas de profesores de EGB en las Islas Baleares y que hayan superado las pruebas eliminatorias de que consta el concurso-oposición, deberán además superar una prueba de conocimiento de la lengua catalana y de la cultura balear.

Los profesores en expectativa de destino o con destino provisional, como es su caso, no son destinados, mientras están en esa situa-

ción, a una provincia distinta de su elección, por lo que puede permanecer en las Islas Baleares hasta que obtenga destino definitivo en su asignatura, e incluso cuando lo obtenga, a través de los concursos de traslados, este destino definitivo es probable que lo sea en las Islas Baleares.

Confiado en la utilidad de esta información, le envía un cordial saludo.

Roberto Dorado
Director del Gabinete de la
Presidencia del Gobierno

GRUP PARLAMENTARI PSM-EEM. PARLAMENT DE LES ILLES BALEARS

A LA MESA DEL PARLA- MENT DE LES ILLES BA- LEARS

D'acord amb el que preveu l'article 163 i següents del Reglament del Parlament de les Illes Balears, el Grup Parlamentari PSM-EEM presenta la següent PROPOSICIO NO DE LLEI per esser tractada davant el Ple de la Cambra.

Entre els propers dies 25 de juny i 31 de juliol d'enguany, tendran lloc a Madrid oposicions per cobrir places de professors de BUP i FP d'aquelles

Comunitats Autònomes que no tenen competències en matèria educativa.

Ben sabuda és la nostra reivindicació de competències educatives i la lluita contra la discriminació de què és objecte la Comunitat Autònoma de les Illes Balears amb aquesta matèria, per part del Govern de l'Estat, ja que és l'única CA amb llengua pròpia que no té competències en matèria educativa.

El fet que els aproximadament tres-cents professors interins de BUP i FP de les Illes Balears, que exerceixen en el present curs escolar, s'hagin de presentar a les oposicions, si és que volen continuar a un lloc de treball com a professors de BUP o FP el proper curs escolar, tant en la modalitat de professors numeraris com de professors interins, això sumat al més d'un milenar de ciutadans de les Illes, que es preveu que es presentaran a aquestes oposicions, fa que el Grup Parlamentari PSM-EEM presenti la petició que per enguany es doni una solució provisional i urgent al problema abans esmentat, que consistiria en què a les Illes es constituís un Tribunal de cada assignatura objecte de la convocatòra de les oposicions, fet que indubtablement beneficiaria els ciutadans de les Illes en tots els aspectes, molt particularment l'econòmic.

És per totes aquestes raons que el Grup Parlamentari PSM-EEM presenta la següent

PROPOSICIÓ NO DE LLEI

El Parlament de les Illes Balears insta el Govern de l'Estat que, tenint en compte que som l'única Comunitat Autònoma amb llengua pròpia sense competències educatives, i el fet de la insularitat de les Illes, s'organitzi, per a l'any 1989 d'una manera provisional i urgent, un Tribunal a les Illes Balears, de cada assignatura de les oposicions que es convocaran per cobrir les places de professors de BUP i FP, i que tindran lloc entre el 25 de juny i el 31 de juliol.

Palma, 3 de maig de 1989.

El Portaveu: Joan F. López Casanovas.

El Diputat: Sebastià Serra Busquets.

Benvolguts companys,

Amb data 3 de maig de 1989, el Grup Parlamentari PSM-EEM, concretament el diputat Sebastià Serra, presentava per al seu debat al Ple de la Cambra, la Proposició No de Llei R.G.E. Núm. 774/89, relativa a les oposicions convocades per a l'estiu d'enguany per a cobrir places de professorat de BUP i FP.

Donat que el debat no es va poder fer en aquells moments i se va convocar per al dia 7 de novembre, i que el problema

segueix existint, el nostre Grup sol·licità que fos admès un canvi al text d'aquella Proposició No de Llei.

El debat se va produir, i el text va ésser aprovat amb els vots a favor dels grups PSM-EEM, PP, Mixt i UM, i amb els vots en contra del Grup Socialista, quedant de la següent manera:

«El Parlament de les Illes Balears insta el Govern de l'Estat que, tenint en compte que som l'única Comunitat Autònoma amb llengua pròpia sense competències educatives, i el fet de la insularitat de les Illes,

s'organitzi per a l'any 1990 i següents fins a tenir competències en matèria educativa a la nostra CA, un Tribunal per a les Illes Balears, de cada assignatura de les oposicions que es convoquin per cobrir les places de professors de BUP i FP.»

Palma, 9 de novembre de 1989

Signat: Sebastià Serra Busquets

AVALUAR EL PRIMER DIA?

PROSPECCIÓ INICIAL A L'ENSENYAMENT DEL CATALÀ EN EDUCACIÓ D'ADULTS.

Vaja. Hem de començar el curs i mai no hem vist les cares dels aprenents amb els quals enguany farem feina plegats. Potser, com a molt, tenim les opinions volanderes de qualche company que treballa amb un grup similar, la consulta d'algun dossier, la lectura de la memòria del centre... Bastant vague tot. Sempre hi ha característiques, trets propis no generalitzables que fan que aquell grup-classe sigui "ell" i no altre. Per tant, les seves necessitats i els seus interessos són, tal vegada, més o menys peculiars o, en canvi, responen a una línia estàndard que podem preveure.

El que cercam, doncs, és una ajuda per perfilar amb aproximacions fidedignes quina classe de material humà tenim al davant per començar les interaccions educatives.

Si ho haguéssim de definir teòricament, diríem que les activitats realitzades en l'observació dels subjectes destinataris per determinar les seves caracte-

rístiques i necessitats, seria l'**avaluació inicial**, període de tempteig al començament d'una fase d'aprenentatge, a través de la qual s'aconsegueix un ajust intuïtiu més o menys bo en funció de l'experiència professional i el saber fer del professor.

Aquesta **avaluació inicial** es pot fer de maneres diferents segons l'àrea teòrica on ens col.loquem. Tanmateix, jo aquí opt per una concepció constructivista de l'aprenentatge i us expòs la meva opinió perfectament subjectiva.

La prospecció que demana fer l'A.I. la podem realitzar aplicant diverses tècniques segons el que volguem temptejar.

Algunes d'elles serien:

- Observació directa.
- Roda d'intervencions (oral).
- Sondeig interpersonal (oral).
- De suport escrit.
- Currículum personal.
- Enquestes.
- Tècniques de negociació: Il·lis-

tes d'opinió (per exemple, sobre els objectius terminals i els continguts, la metodologia, l'espai...), redaccions d'ubicació.

-Proves de col.locació. Proves de diagnòstic.

En definitiva, es tracta de disposar del registre i interpretació de les respostes i comportament dels aprenents front a les demandes i situacions relatives al nou material d'aprenentatge que se'ls proposa.

De tota la bateria de recursos esmentada, n'exposan un aquí, l'enquesta, instrument de mesura típicament quantitatiu, però que ben elaborada la podem fer servir per recollir dades quantitatives i etnogràfiques de gran interès per a la nostra labor. El model que segueix està dissenyat per passar-la a adults no catalano-parlants que prenen contacte per primera vegada amb l'ensenyament de la llengua catalana.

ENQUESTA D'AVALUACIÓ INICIAL PER A L'ENSENYAMENT DE LA LLENGUA CATALANA A NO CATALANOPARLANTS EN EDUCACIÓ D'ADULTS

APARTAT I

És la variable TEMPS. La voluntat de permanència és el factor personal més rellevant per considerar el grau motivacional del subjecte.

APARTAT II

Variable **llengua**. La seva funció és reunir característiques dels alumnes que ens ajudin a definir-los com a població des-

tinatària del procés d'aprenentatge.

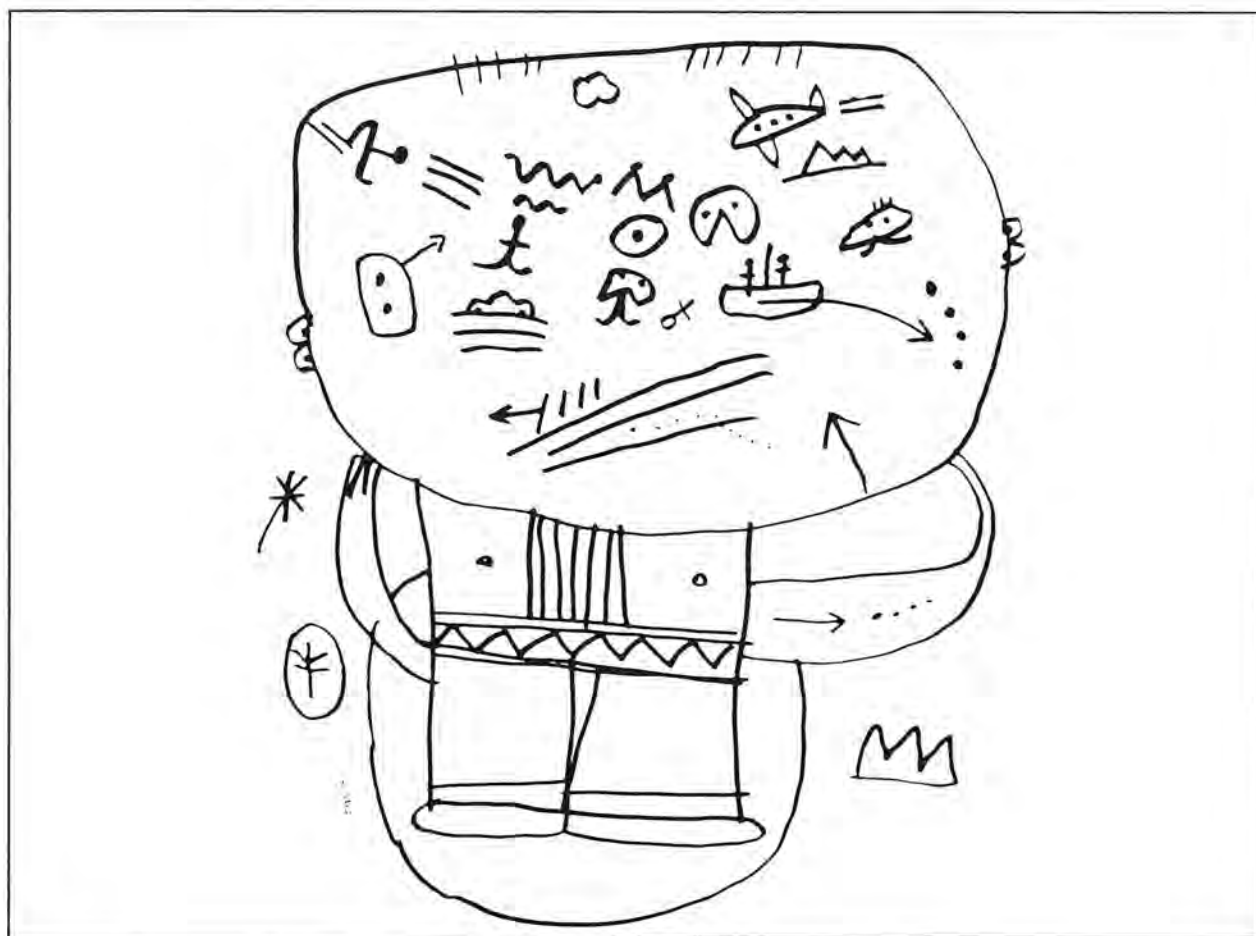
APARTAT III

Variable ENTORN. Per polsar el grau de catalanitat de l'ambient social. Tothom es veu afectat per uns factors institucionals, com ara, l'oficialitat o no de la llengua; la indiferència, tolerància o foment per part de les autoritats; el seu ús i ensenyament o no a través del siste-

ma educatiu; la presència d'aquesta llengua en els multimèdia (TV, ràdio, cinema, premsa, llibres, publicitat...).

APARTAT IV

Variable ACTITUD PERSONAL. És la consciència d'instrumentalitat de la llengua i la disposició i grau d'integració.

APARTAT 1

1. Quina edat tens?:
2. Lloc de naixement:
3. A quina edat arribares a Mallorca?:
4. Temps de residència (seguida o intermitent):
5. Penses quedar-te a viure a Mallorca?:
6. Si has contestat afirmativament, amb quina freqüència penses viure-hi?:

- SI
- NO
- A TEMPORADES
- UNS ANYS
- SEMPRE

APARTAT 2

7. Els teus pares són:
8. En quina llengua parles habitualment?:

- CATALANO-PARLANTS
- CASTELLANO-PARLANTS
- MIXTOS
- ALTRES

9. La llengua catalana:

	Família	feina	amics	carrer
CATALÀ	☐	☐	☐	☐
CASTELLÀ	☐	☐	☐	☐
ALTRES	☐	☐	☐	☐

	Gens	poc	molt
L'ENTENC	☐	☐	☐
LA SÉ PARLAR	☐	☐	☐
LA SÉ LLEGIR	☐	☐	☐
LA SÉ ESCRIURE	☐	☐	☐

10. Has estudiat abans llengua i cultura catalanes?:

- SI
- NO

11. Durant quant de temps i on?:

12. Què vols aconseguir aprenent català?:

- a. Un nivell bàsic de domini general de la llengua per a situacions quotidianes.
- b. A més d'aquest nivell, m'interessa un nivell de domini especialitzat per motius professionals i de feina.

APARTAT 3

13. La llengua que es parla en el teu entorn familiar és:

CATALÀ

CASTELLÀ

ALTRES

14. La llengua que es parla en el teu entorn professional és:

CATALA

CASTELLÀ

15. Tens contacte amb el català (amics, feina, familiars, barri, poble...)?

GENS

POC

MOLT

16. Els mitjans de comunicació com la TV, ràdio, premsa..., els utilitzes?:

	TV	ràdio	premsa
EN CATALÀ	☐	☐	☐
EN CASTELLÀ	☐	☐	☐
A MITGES	☐	☐	☐

17. Amb quina freqüència?:

GENS

POC

HABITUALMENT

APARTAT 4

18. Si ets una persona forastera a les illes, com et sents tractat per part dels mallorquins?:

ACOLLIT

REBUTJAT

A MITGES

AMB INDIFERÈNCIA

19. I com és la teva predisposició devers els autòctons?:

D'ACCEPTACIÓ

DE REBUIG

A MITGES

INDIFERENT

20. Digues la teva opinió : A les Illes Balears és més fàcil trobar i canviar de feina per als qui saben català?:

SI

NO

NO ÉS IMPORTANT

NOM I LLINATGES (optatiu):

Boro MIRALLES

RESUM DELS CURSOS DE RECICLATGE 1988-89

QUADRE GENERAL.

	Núm. Prof.	Assig.	Grups	Alumnes Matic.	% d'Aprov.
PALMA	11	10	21	575	86
INCA	5	8	8	121	90.7
MANACOR	5	8	8	140	86
SOLLER	2	3	3	34	78
ARTÀ	5	8	8	86	100
CIUTADELLA	7	8	8	60	90
MAÓ	6	8	8	103	92
EIVISSA	7	9	9	117	98
FORMENTERA	5	9	7	28	100

LOCALITATS I CENTRES EN QUÈ S'HAN DUIT A TERME ELS CURSOS.

PALMA: IB Camp Redó
 INCA: IB Berenguer d'Anoia
 MANACOR: Escola Municipal de Mallorca
 SOLLER: JFP Joan Miró
 ARTÀ: IB Llorenç Garcies i Font
 CIUTADELLA: IB Josep Maria Quadrado
 MAÓ: IB Joan Ramis i Ramis
 EIVISSA: C.P. Sa Graduada
 FORMENTERA: C.P. Sant Francesc Xavier

(*) Cada centre inclou les poblacions pròximes.

Durant el curs 88/89 s'ha fet un curs de reciclatge del professorat. El coordinador general ha estat en Ramon Bassa i Martín; els coordinadors de matèries Gabriel Bibiloni de Llengua, Gaspar Valero Martí de Cultura i Germà Fuster Chicano de Didàctica. Així mateix hi havia vuit coordinadors de zones.

ESTRUCTURACIÓ DELS CURSOS:

L'estructuració dels cursos ha estat la següent:

NIVELL LLINDAR (dos cursos).

Nivell I: Llengua I
 Cultura I (Geografia)

NIVELL ELEMENTAL

Nivell II: Llengua II
 Cultura II (Història)
 Didàctica I

CERTIFICAT D'APTITUD DOCENT

Nivell Superior: Llengua III
 Cultura III (Literatura Catalana)
 Didàctica II

TÍTOL DE PROFESSOR DE LLENGUA CATALANA

OBSERVACIONS GENERALS DELS CURSOS

PALMA:

Durant les primeres setmanes, l'assistència a les classes és molt nombrosa, la qual cosa provoca problemes d'espai, que es resolen per si mateixos una vegada normalitzada l'afluència massiva dels primers dies.

més aviat l'obtenció d'un títol que no pas coneixements.

Suggereixen una metodologia més activa, una ratio de 30 alumnes/aula i el pas de l'assignatura de fonologia a tercer curs. Les matèries de sociolingüística i anàlisi sintàctica no són ben acceptades.

ARTÀ: Els alumnes han estat prou motivats pel fet que les escoles d'Artà i Sant Llorenç duen a terme programes en català. Hi ha una bona predisposició per part dels ajuntaments que es manifesta en el suport a la Normalització Lingüística.

MENORCA: Els professors del reciclatge es plantegen la necessitat d'establir uns criteris unitaris i inamovibles, ja que se senten un poc coaccionats pels alumnes que els plantegen la possibilitat d'aprovar pel simple fet d'assistir a les classes.

És evident l'interès d'aconseguir el títol i no tant pels coneixements.

EIVISSA: Els professors es queixen de la manca d'hàbits de lectura en català dels alumnes.

És prou evident la manca d'interès envers la Normalització Lingüística. Una vegada acabats els seus estudis de reciclatge, els professors-alumnes continuen a desenvolupar llurs programes en castellà.

PROPOSTES DE FUTUR

- Impressió dels programes per tal que puguin ésser repartits per les escoles.
- Impressió de tota la legislació vigent.
- Informació als mestres sobre els terminis de sol·licitud de les convalidacions.
- Duplicacions dels grups massa nombrosos.
- Continuació de la col·laboració amb el MEC.
- Més motivació per part dels alumnes.

(*) Material facilitat per la Conselleria de Cultura, Educació i Esports.

CALENDARI

Començament de les classes: 2 de novembre de 1988

Finalització de les classes: 20 d'abril de 1989

El problema torna a sorgir al moment dels exàmens.

Hi ha hagut tot tipus de facilitats i col·laboració per part de la direcció de l'Institut, no així del personal no docent del centre.

INCA: Els professors consideren els resultats molt positius amb un alt grau de motivació i interès per part dels professors-alumnes.

MANACOR: Els professors consideren una greu dificultat el fet que els alumnes cerquen

VALORACIÓ D'EXPERIÈNCIES D'ENSENYAMENT EN CATALÀ

La revista «PISSARRA» va demanar als centres: CP Rafal Vell i Escola Mata de Jonc la seva valoració sobre el procés de normalització lingüística que ells havien duit a terme.

Aquesta és la seva resposta:

COL·LEGI PÚBLIC RAFAL VELL:

«El col·legi públic Rafal Vell inicià el procés de catalanització l'any 1981 i l'ha duit a terme ininterrompudament curs rera curs. En aquests moments podem dir que la catalanització del centre ja fa uns quants cursos que s'ha assolit i que el procés es troba clos i consolidat.

Tanmateix, l'escola des de l'inici d'aquest procés va tenir clar que la catalanització no havia de ser un simple apèndix a la dinàmica del centre, sinó el foment i el germen motivadors de l'escola. No ens interessava sols fer-ho en català, era també consubstancial fer una escola arrelada al país, una escola activa, participativa i moderna.

Val a dir que es donaren una sèrie de factors, possiblement irrepètibils, que ajudaren a fer possible aquella utopia. El fet de ser sols cinc unitats i estar ubicades en uns locals pre-fabricats sense cap condició pedagògica fou un aliat en el nostre projecte. Pocs mestres sempre es posen d'acord més aviat que si són molts. D'altra banda sols la fermesa de conviccions en el projecte catalanitzador convidava a un professional a anar a treballar a un lloc tan poc atractiu des del punt de vista físic. D'aquesta manera curs rera curs s'aconseguí un equip de mestres estable, vinguts amb l'objectiu d'assolir una escola pública en català. També uns pares coratjosos se sentiren il·lusionats amb el projec-

te i hi matricularen els seus fills malgrat les condicions de l'edifici.

Curs rera curs anà augmentant la demanda de pares que volien ensenyament en català, de la barriada, de Palma i fins i tot dels voltants de Ciutat. Això dugué a un procés de creixement de l'escola, s'hagueren d'habilitar locals i crear noves unitats. Però el procés ja estava en marxa i tant els mestres que venien com els pares ho feien en funció d'una identificació amb aquest projecte. Podríem dir que aquest camí s'estabilitza quan es passa a l'edifici nou, la plantilla del

professorat queda bastant definida i es clou una llarga etapa de reivindicació d'un edifici digne per a l'escola Rafal Vell.

L'escola ha crescut molt, d'aquelles inicials cinc unitats hem passat a denou l'actual curs. Certament aquelles fites tan clares dels inicis poden haver quedat una mica diluïdes degut a aquest augment experimentat. Els pares que sol·liciten plaça a l'escola ho fan ara en funció de moltes varia-

bles (qualitat pedagògica, servei de menjador, activitats extraescolars, pre-escolar de quatre anys, etc) i no sempre la motivació d'una escola arrelada en llengua i continguts nacionals és la que pesa més.

Possiblement també entre els mestres es donin més raons que aquesta a l'hora de decidir venir a treballar al centre (una escola ja organitzada, un edifici nou, etc.).

Tanmateix, des d'un punt de vista d'eficàcia, hem de dir clarament que l'escola ha demostrat plenament la viabilitat del model: els nostres alum-

nes realitzen l'escolaritat en català, assoleixen continguts arrelats, viuen els nostres costums, festes i una escola pròpia del país, i acaben l'EGB sabent parlar i escriure en català, a la vegada que assoleixen uns nivells de coneixements en les diverses matèries semblants a altres centres públics.

Malgrat aquesta aparença de normalitat, som conscients que duim a terme una tasca contra corrent, hauríem d'estar situats dins la norma però, dissortadament, som encara un fet anormal dins la societat illenca.

Fora del reducte escolar les coses transcorren per altres camins i hi ha forts entrebancs per viure en català. Això, des d'un punt de vista professional

no ens ha d'amoïnar. Com a mestres sabem que no canviarem la societat, ara bé, hi aportam el nostre granet d'arena des de la nostra reduïda parcel·la».

ESCOLA MATA DE JONC:

«Actualment i dins el procés de normalització lingüística, alguns sectors de la societat estan prou sensibilitzats perquè es convertesqui en una realitat.

L'ensenyament n'és un, però per poder-lo dur a terme, les escoles es troben amb una sèrie de dificultats que no faciliten el camí.

L'oferta de material didàctic és prou àmplia per a cobrir les necessitats, però, així i tot, ens trobam que els llibres editats al Principat no poden satisfer una programació que contempli la realitat pròpia de les Illes i que tinguí en compte uns factors exclusius del nostre territori.

Els impresos i la documentació interna del centre, com són les actes, els informes... es normalitzen gràcies a l'esforç particular del centre i, en alguns casos, a l'individual dels mestres. Però no n'hi ha prou amb el material didàctic i la paperassa interna. Si es vol fer realment una vertadera escola catalana, es necessari que tots els impresos que depenen del MEC: RAE, llibres d'escolaritat, etc. estiguin normalitzats. També el MEC hauria de

disposar d'un traductor per tot aquell material que s'ha d'enviar a Madrid i no obligar els mestres del centre a assumir aquesta tasca.

Una altra problemàtica és l'oferta que troben els alumnes quan finalitzen l'EGB i han d'accedir a BUB i FP, on no hi ha places suficients; per la qual cosa han de continuar els seus estudis en una llengua que no es correspon amb la seva formació bàsica.

El fet que la CA no tinguí competències d'Educació pressuposa que hi hagi una indefinició a l'hora de demanar responsabilitats als diversos organismes oficials. No disposar d'autonomia en aquest camp ocasiona que els projectes de reforma de l'educació no contemplin el fet de l'existència d'una altra llengua en la programació dels cursos i de les matèries. Creim que l'ensenyament en català és satisfactori i això ho demostra la demanda de matrícula que tenen les escoles que realitzen l'ensenyament en aquesta llengua, puix que hi ha un gran sector de pares que el demana. Però és necessari que allò que l'escola ha iniciat sigui completat pels diver-

sos organismes oficials competents en la matèria, així com pels mitjans de comunicació del territori sobretot, premsa i ràdio.

La normalització lingüística ha de començar dins l'escola, el fet que els nins aprenguin en la llengua del territori on viuen facilita la normalització lingüística com a fet social. Però no n'hi ha prou, ja que corre el perill de quedar estancada dins una sola parcel·la de la societat i, si realment creim que l'escola ha d'estar integrada dins l'entorn social, és necessari que quan el nin surti al carrer es trobi en una realitat semblant a la que li presenta l'escola.

Som conscients que cada un dels aspectes esmentats en aquest breu article són molt complexos i poden sotmetre's a un major aprofundiment i debat. Encara ens queda un llarg camí a recórrer i no podem conformar-nos amb el que tenim. Cal que continuem pressionant i exigint als organismes oficials que es comprometin a dur a terme la normalització lingüística en la seva totalitat.

Prensa Universitaria

Autor: Alex F. Schouten

"Feedback task-based Language Teaching" es una serie dirigida a alumnos de idiomas de BUP, COU, Escuelas de Idiomas, Escuelas de Turismo, Escuelas de Magisterio y, en definitiva, a cualquier persona que dominando los tiempos básicos del inglés y desea adquirir una mayor precisión en el uso de la lengua.

El libro pretende:

- Ofrecer a los alumnos una selección de parejas de verbos conflictivos de uso frecuente tanto en el lenguaje oral como en el escrito.
- Ofrecer un material de autoevaluación, consulta, práctica individual o en grupo.
- Ofrecer un vocabulario auténtico con la correspondiente traducción, a fin de facilitar la práctica de la actividad.
- Ofrecer unos ejercicios claramente definidos que invitan a reflexionar sobre conceptos de las parejas conflictivas dentro de su contexto.

En la misma colección, en preparación:

Vocabulario conflictivo I
Parejas de verbos conflictivos II
Vocabulario conflictivo II
Tiempos verbales conflictivos I y II

La revista «PISSARRA» ha cregut oportú incloure a aquest número dedicat a «Català a l'ensenyament» l'article que aparegué a «El País» sobre immersió. Donat el seu caire polèmic, la nostra intenció al publi-

car-ho és la d'obrir un debat amb participació de la Comunitat Escolar.

Enviau les vostres matisacions, rèpliques, ... i seran publicades als propers números de «Pissarra».

Submergits al català

«El País», ANY IX, Núm. 380/dijous 11 de gener 1990

SUBMERGITS AL CATALÀ

Es diuen Juan García, Raül Zapata, o Rocío Pérez. Tenen 4, 5, 6 o 7 anys. Viuen en barris obrers de Barcelona o en poblacions del seu radi. Encara que generalment han nascut a Catalunya, els seus pares van arribar fa uns anys procedents de Múrcia, d'Aragó o de Sevilla. Amb els amics i en família parlen en castellà, sovint amb accent andalús, aragonès, etc. però a la escola es dirigeixen en un català més que acceptable a la mestra. Són alumnes de col·legis que practiquen la IMMERSIÓ: ja als 4 anys, quan van per primer cop a l'escola, tota la comunicació amb els mestres i la informació que en reben és en català. Fins al tercer curs de l'Ensenyament General Bàsic (als vuits anys) no se'ls introdueix l'ensenyança de la seva llengua materna el castellà; però primer han après de llegir i d'escriure en català.

Carles Pastor

El programa d'immersió es va estrenar el curs 1983/84, així doncs, els alumnes que segueixen aquest programa encara no han acabat l'EGB, encara que, com en tot, hi ha alguna excepció: a l'escola pública Pau Casals es va començar a aplicar el 1978, però només en una de les dues classes de quatre anys que tenien. Aques-

ta promoció ha arribat ja al BUP o a la FP. El claustre de l'escola assegura que el resultat ha estat òptim. Joaquim Arnau i Humbert Boada, professors de la Facultat de Psicologia de la Universitat de Barcelona, que elaboren un estudi sobre la immersió per a la Generalitat, asseguren que el resultat és més que bo. Maria Pla, catedràtica universitària de Didàctica, per contra, ho considera «una barbaritat». La pedagoga Marta Mata, Regidora d'Ensenyament de l'Ajuntament de Barcelona, més aviat en desconfia. No s'ha de confondre immersió amb escola catalana, ja que en el primer cas es tracta d'escoles on la majoria dels alumnes són de parla castellana. En el segon cas són de parla catalana majoritàriament. A Catalunya es produeix la paradoxa que mentre a l'EGB l'ensenyança en català és molt estesa, i a la Universitat també, en canvi a l'ensenyament mitjà no passa el mateix, i per això el coneixement del castellà és imprescindible. Actualment són més de 700 les escoles -la majoria públiques- i 70.000 els alumnes d'entre quatre anys i segons curs d'EGB de tota Catalunya que utilitzen el programa d'immersió, segons les dades facilitades per Joaquim Arenas, Cap del Servei d'Ensenyament del Català. Per poder aplicar l'immersió, ho ha de sol·licitar el Consell Escolar del col·legi, on són representats pares i mestres, i ho ha d'autoritzar el Depar-

tament d'Ensenyament de la Generalitat. El programa acaba, en teoria, al tercer d'EGB, quan s'introdueix l'ensenyament de la llengua materna. A partir d'aquest curs, s'hauria d'aplicar el bilingüisme, és a dir, l'ús indistint de català i castellà pel professor i l'alumne. Malgrat això, els mestres prefereixen continuar ensenyant en català, tret de les classes de castellà, perquè consideren que aquesta última llengua ja es troba prou afavorida en la societat i en l'ambient extraescolar de l'alumne, mentre que el català, en realitat, només el practiquen a l'escola i essencialment durant les classes.

NIVELL DE CONEIXEMENT

Joaquim Arenas avança que, des d'aquest estudi, es dedueix que si hi ha un bon funcionament escolar s'obté un gran rendiment del programa d'immersió. «Com a resultat global es pot dir que, als cinc anys, s'obtenen els mateixos resultats escolars, tant si el nen és de parla castellana i segueix un programa d'immersió com si va a una escola d'ensenyament en castellà. El factor de la llengua no influeix en l'aprenentatge, ni positivament ni negativament. Creiem, encara que això no es pot demostrar, que en acabar segon d'EGB els alumnes de programes d'immersió, obtenen un major rendiment d'ordre intel·lectual i lingüístic. Esperem poder-ho demostrar».

LA IMMERSIÓ AIXECA POLÈMICA

Els experts en tenen opinions divergents: mentre uns l'aplaudeixen d'altres la consideren una barbaritat.

Tant Humbert Boada com Joaquim Arnau remarquen que no hi ha diferències notables entre el nivell de coneixements assolits per nens d'un grup o de l'altre en matèries no lingüístiques. Els alumnes d'immersió, obviament, entenen, parlen i escriuen el català molt millor que no els altres. Les úniques diferències pel que fa al nivell de coneixements que es detecten fan referència més aviat a les classes socials: els nens de classes altes aprenen més que no els de famílies obreres.

Segons aquests especialistes per tal que la immersió funcioni és fonamental l'actitud favorable dels pares en el sentit que els nanos aprenguin una segona llengua. També hi és decisiva l'actitud dels mestres que han de respectar sempre la llengua materna de l'alumne quan l'utilitzi. Han de demostrar-li que l'entenen. «El nen ha d'aprendre el català de manera natural i no forçada, al seu ritme» assenyala Arnau.

«Cal que pugui expressar-se durant bastant de temps en la seva primera llengua, encara que el mestre li parli sempre en català; d'aquesta manera, a poc a poc, acabarà per utilitzar també la nova llengua», hi afegeix. Per a ell, el que es fa amb els nens hispans als Estats Units no és immersió, perquè allí, generalment, el professor desconeix la llengua de l'alumne, i fins i tot la menysprea.

Maria Pla, catedràtica de la universitat de Barcelona, considera que la immersió és «una barbaritat», perquè destrueix el llenguatge afectiu del nen de parla castellana, perquè obstaculiza l'aprenentatge correcte d'una llengua i de altra i perquè dificulta els coneixements científics que s'han de obtenir a aquesta edat. «El nen de quatre anys de parla castellana li diu *te quiero* a la mare, li demana *un beso* a l'àvia i està habituat a sentir que li diguin *guapo* a casa, és a dir, està habituat a un llenguatge afectiu que ha de trobar també a l'escola. Li fa estrany el *t'estimo, fes-me un petó i est molt bufó*. No ha madurat encara la seva llengua materna i li n'afegeixen una altra, i, a més a

més, amb pocs mitjans, sense equips de reforç i amb mestres sovint de parla castellana però que han fet un reciclatge al català, amb greus dèficits pel que fa a la pronúncia», diu aquesta especialista, que va fer la tesi doctoral precisament sobre el bilingüisme.

«Una cosa és l'educació, i una altra la política», continua dient Maria Pla. «Educació és la transmissió de cultura d'una generació a una altra. I això és diferent a utilitzar als nens com una espècie de soldats destinats a recuperar la catalanitat de Catalunya. Això no és educació, és una altra cosa». Per a aquesta catedràtica, els problemes s'agreugen si tenim en compte que la gran majoria dels nens de parla castellana pertanyen a famí-

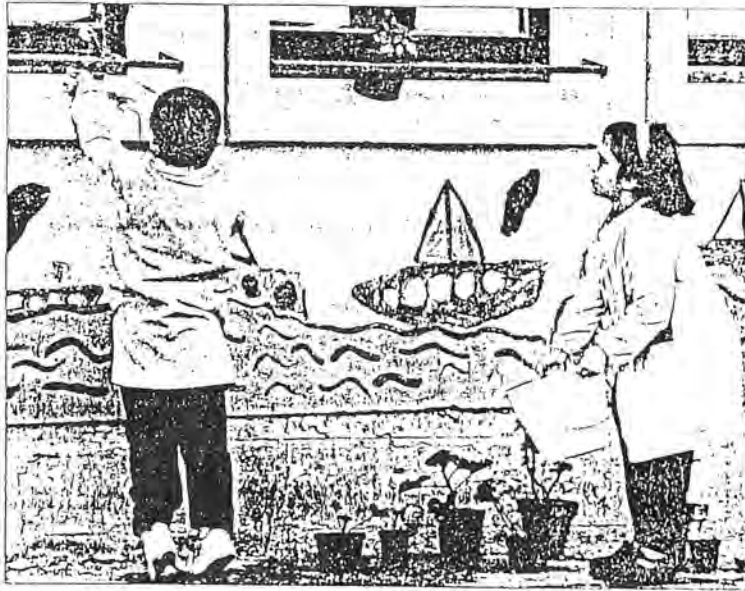
LA PALMESANA

PEDRÓ AMENGUAL VICH
PAPELERIA RECLAMOS

OBJETOS DE ESCRITORIO y
ARTICULOS PARA REGALO

Avda. Alejandro Rosselló, 36

Teléf. 46 06 39 - PALMA

Nens de l'escola pública Pau Casals de Sant Joan Despí.

lies humils, de baix nivell cultural. Coincideix amb Marta Mata en la opinió que resulta fonamental per introduir una segona llengua que el nen procedeixi d'un ambient cultural lingüístic acceptable.

Tampoc no creu que l'ensenyament en català com una assignatura més estigui ben enfocat. Un estudi dirigit per ella fet sobre mil nens dels qui es va tenir una redacció anònima entorn de l'ensenyament del català que havien rebut per aquest procediment va donar resultats descoratjadors. Massivament, els nens criticaven els mestres de català, per la manca de preparació pedagògica i pel seu caràcter antipàtic. «Quan hauria d'esser al revés, perquè si jo vull catalanitzar una generació jove he de procurar que la llengua nova aparegui com un estri útil culturalment i socialment i que el seu aprenentatge resulti amable».

«Quan se'ls preguntava, per a què creien que els serviria el català que havien après, contestaven majorità-

riament que *per trobar feina*, la qual cosa no deixa de ser lamentable, perquè no inclou estimar el català, Catalunya, i la cultura catalana.

EL BILINGÜISME

Boada opina que el bilingüisme, «que és l'objectiu que per llei, té l'ensenyament a Catalunya», afavoreix el coneix-

xement, perquè implica un conflicte, i això és sempre estimulant, i assegura que els fracassos escolars d'alumnes d'immersió no s'ha demostrat que ho siguin per utilitzar aquest mètode d'ensenyament. Segons les observacions fetes directament a les aules estudiades «utilitzant fins i tot un vídeo», s'ha comprovat que la comunicació entre mestres i alumnes hi és garantida, i que a segon d'EGB els alumnes ja parlen correctament en català. És difícil però, que aquests nens adquireixin l'ús intern del català, és a dir, que facin el català tan seu que n'esdevingui la seva primera llengua: «Depèn del contacte que tinguin amb la llengua fora de l'escola», encara que en els enregistraments de vídeo s'ha pogut apreciar com algun nen de parla castellana es dirigia a un altre en català, sense que hi hagués davant el mestre.

CATALÀ A CLASSE, CASTELLÀ AL PATI

Els nens de l'escola pública Pau Casals -420 alumnes, situada a Sant Joan Despí, població de la comarca del Baix Llobregat de 25000 habitants, la majoria immigrants- parlen castellà mentre juguen a pilota al pati.

La mateixa llengua hi utilitza també la minoria de parla catalana arrossegada per la resta.

Però tots parlen en català a la classe i, sobretot, l'entenen perfectament.

QÜESTIONARI

La Revista «PISSARRA» va presentar una sèrie de qüestionaris a diferents personalitats de les nostres illes, aquestes són les preguntes i respostes.

QÜESTIONARI:

1.- Per què creu que, acabats els tres anys de reciclatge prevists per la llei, segueix havent-hi un gran nombre de professors que no se senten motivats a fer-lo?

2.- Quines solucions proposaria a l'Administració perquè impulsi la creació d'una nova consciència orgullosa i reivindicativa de la cultura i llengua de les Illes?

3.- Per impulsar el procés de N.L., què considera més favorable:

a) Incrementar el nombre de cursos que facin tot l'ensenyament en català.

b) Incrementar el nombre d'àrees en català a cada nivell.

RESPOSTA DE LA SRA. AINA MOLL AL QÜESTIONARI DE «PISSARRA» SOBRE LA NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA:

1. No conec els programes de reciclatge, ni la forma d'impartir-los. És possible que no siguin prou motivadors ni comportin un grau suficient de renovació pedagògica per il·lusionar uns ensenyants formats en llengua castellana -i que, en certs casos, ni tan sols entenen el català- en l'aventura que comporta el canvi lingüístic.

També és possible que hi influïxi -a part, naturalment, de la humana tendència a la comoditat i al mínim esforç- l'estranya situació de l'ensenyament de les Illes Balears, única comunitat en llengua pròpia que no té competèn-

cies en aquest camp dins un «territori MEC» monolingüe castellà, en les dificultats de coordinació de les dues administracions, que aquest fet comporta. I també, no cal dir-ho, la inseguretat del professorat davant una imminent reforma de l'ensenyament que no es veu gens clara, tant del punt de vista pedagògic com del de la situació professional dels ensenyants. Tot això contribueix a crear un clima poc propici a l'entusiasme generalitzat que un procés de normalització necessita per avançar a bon ritme.

2. En primer lloc, que en doni cada dia més l'exemple, ja que l'assumpció de la llengua pròpia com a instrument normal de relació d'una comunitat implica en primer lloc el seu ús per part de l'Administració mateixa. Si l'Administració Autònoma i Local actua sempre en català, tant en el funcionament intern com en la relació amb els ciutadans en general (respectant el dret d'aquests a relacionar-s'hi en castellà, si volen) i fa en la nostra llengua tota la publicitat institucional i els actes solemnes de tota casta, i si l'Administració de l'Estat actua sistemàticament en

Aina Moll:

"El poble s'identificarà amb la seva llengua"

Me A^a Munar:

"No ens donem per vençuts"

forma bilingüe, el poble s'identificarà realment amb la seva llengua, i aquesta consciència orgullosa de la pròpia identitat sorgirà ben naturalment.

En segon lloc, que es faciliti el coneixement (incrementant els cursos als ensenyants en horari lectiu) i el prestigi: la importància que s'hi doni en els barems dels concursos de mèrits serà un dels factors determinants del ritme del procés.

En tercer lloc, que informi adequadament els pares dels avantatges de l'ensenyament en català i faci un seguiment seriós de la seva implantació (amb les indispensables dotacions de material didàctic i d'assessorament tècnic), així com del rendiment dels alumnes que el segueixen, tant en l'aprenentatge de la llengua catalana com de la castellana. Això incrementaria sens dubte la demanda, i estimularia el professorat a satisfer-la.

3. Tot mantenint un cert nombre de grups-pilots que facin l'ensenyament totalment en català, i sense oblidar que aquest és precisament l'objectiu que hem d'assolir per a tots els escolars al final del procés, orientaria els esforços a incrementar el nombre d'àrees a tots els nivells i a tots els centres. Donada la situació sociolingüística actual, només els alumnes que segueixen l'ensenyament en català -totalment o en part- n'adquireixen un coneixement suficient per a continuar-hi els estudis o exercir-hi professionalment. I és essencial que aquesta possibilitat estigui a l'abast del major nombre possible de ciutadans.

QÜESTIONARI:

- 1.- Pensa seguir el GOVERN BALEAR alguna mesura per a agilitar l'obtenció de les transferències en matèria educativa?
- 2.- Per què s'ha de sol.licitar permís per fer ensenyament en català i no per fer-ne en castellà?
- 3.- Per què es concedeixen tants escassos mitjans de suport a les escoles que fan N.L. si exceptuam qualche lliurament de material?
- 4.- Com es podria solucionar el problema del professorat que s'ha de traslladar fora de les Illes per a fer oposicions a EEMM?
- 5.- Quines mesures pensa prendre front al gran nombre de professors que no se senten motivats per fer el reciclatge?.
- 6.- Quina valoració fa de la seva tasca al front de la Conselleria de Cultura i Educació respecte al tema tractat?

RESPOSTA DE L'HONORABLE CONSELLERA DE CULTURA, EDUCACIÓ I ESPORTS, SRA. MARIA ANTONIA MUNAR:

1.- La gestió autònoma del sistema educatiu de les Illes Balears és l'objectiu més important de la Conselleria de Cultura, Educació i Esports del Govern Balear. Amb aquesta intenció es va crear, ara fa dos anys, la Direcció General d'Educació que ha anat incrementant d'una manera considerable els seus recursos fins assolir un paper important -d'organització i de projecció- dins l'educació de la nostra Comunitat. En aquest sentit, vull deixar ben clar que estam absolutament en disposició d'assolir, amb totes les conseqüències, les competències educatives plenes: tenim un programa educatiu consolidat (vegeu el programa EDUCACIÓ 90) que més que un llistat d'activitats constitueix la base d'un model educatiu propi que ben aviat posarem en funcionament; tenim un Departament d'Educació dotat d'una organització moderna i eficaç, capaç de realitzar una gestió més creativa i més singularitzada del nostre sistema d'ensenyament que, sincerament, ha de millorar molt més en tots els aspectes i, sobretot, ha de respondre més a les necessitats pròpies de la nostra societat.

NO es tracta de substituir el MEC

La veritat és que fins ara no hem tingut èxit amb les nostres negociacions davant el Ministeri D'Educació i Ciència. I amb la mateixa sinceritat, hem de dir que no s'ha perdut per nosaltres: és difícil donar una sola passa endavant quan una de les parts no respon a cap qüestió, a cap proposta, a cap raonament que hem anat fent, amb paciència, amb perseverància i, sobretot, amb tota la força de la raó. Efectivament, hem presentat tots els estudis documentats que hem considerat útils per a demostrar el que és obvi: no és possible, amb la Constitució i l'Estatut en la mà, retardar per més temps l'autogestió d'una Comunitat que, per les característiques singulars de la seva llengua pròpia i de la insularitat, reclama un tractament distint tant en la determinació d'opcions com en el desenvolupament dels programes. En aquest punt, hem de reiterar l'existència d'un model educatiu propi, en el que continuem treballant, que, dins el marc de l'Estat Espanyol, permetria una educació més adequada a les nostres necessitats, més eficaç i més apropiada a Europa.

Malgrat tot, no ens donam per vençuts i actualment estam replantejant de bell nou les nostres estratègies per tal d'insistir en el traspàs ordenat de competències educatives. En aquest sentit, creiem que seria imprescindible aprofundir en les competències que el nostre Estatut ens dona i, en conseqüència, començar per traspasar mitjançant lleis orgàniques tots aquells serveis i funcions que, amb un finançament adequat, ens permetin d'exercir realment el que és competència estatutària i que consisteix a poder aplicar un model d'ensenyament nostre, on la llengua i la cultura pròpies estiguin presents d'una manera natural.

2.- Per una raó molt senzilla, encara que bastant il·lògica. Efectivament, el sistema educatiu de les Illes Balears ha estat concebut i desenvolupat des d'una visió centralista, allunyada de la realitat concreta i quotidiana de la nostra Comunitat. Es tracta que, assolint les nostres pròpies responsabilitats de gestió, mitjançant la transferència de competències plenes, el nostre sistema educatiu recuperi la normalitat i esdevingui natural com la mateixa vida, tot determinant nosaltres mateixos les opcions més convenients i apropant les mesures a la realitat de cada problema. Dins un sistema educatiu natural, alguna norma actual passaria a ésser òbvia.

En tot cas, s'ha de dir que el Departament d'Educació ha procurat en aquests dos anys donar el màxim de facilitats

per tal que tots els centres que ho desitgin puguin dur a terme, sense excessius entrebancs burocràtics, programes en la nostra llengua.

3.- S'ha de tenir en compte que, en no tenir competències plenes, no disposam de les partides financeres normals que continuen estant en mans del Govern Central. Això vol dir que qualsevol acció de millora i suport que volguem dur a terme ha d'ésser finançada amb els nostres propis pressuposts. I això no es bo per a ningú. No es tracta de substituir el M.E.C. en les seves responsabilitats que, a més, estan recolzades per un suport econòmic. Es tracta d'assolir les nostres pròpies responsabilitats, d'una manera total i directa, però també amb el finançament corresponent. I això vol dir transferència de competències, de serveis, de funcions, de recursos econòmics. Evidentment que el dia següent de comptar amb els recursos adients, ara gestionats per l'Administració Central haurem d'ajustar moltes coses i, tal volta una de les principals, potenciar un ensenyament més nostre, més arrelat en la nostra cultura i més en consonància amb les aspiracions de la nostra gent que, cada vegada més, apunta cap a la Comunitat Europea.

En tot cas, durant aquests dos anys i sobretot en el programa d'enguany, dedicam importants recursos a les escoles que han volgut entrar dins el que hem definit com a model natural d'ensenyament i que es basa en la nostra llengua i la nostra cultura. Per exemple, hem destinat 50 milions de pessetes a elaboració de material didàctic autòcton, hem preparat cursos, seminaris i intercanvis; hem dissenyat un sistema informatitzat i normalitzat de gestió acadèmica, administrativa i econòmica de centres; hem procurat que els estímuls econòmics i professionals siguin cada vegada més freqüents (recordeu els premis «Francesc de Borja Moll»), etc.

En definitiva, el suport no deu ésser tan escàs quan l'any 90 passarà per ésser l'any definitiu del desplegament de l'ensenyament en la nostra llengua: aprop d'un 30% d'increment... en un sol any!

4.- En el seu moment, nosaltres vàrem recolzar una proposició no de llei del Grup Parlamentari PSM-EEM, instant el Govern Central per tal que replantejés el tema de les oposicions, tot evitant que els nostres professors d'EEMM s'haguessin de traslladar fora per fer les oposicions, amb tots els problemes econòmics, morals i profes-

Els Cursos de reciclatge han vist incrementats els seus recursos

sionals que això comporta. Atès el nombre i la diversitat de places que es treuen a concurs, això no és gaire fàcil; però és possible, dins un context de raonable viabilitat, habilitar nous procediments que evitarien gran part de desplaçaments. Cal estudiar una solució que, des d'una òptica autonomista i no centralista, és perfectament possible. Com tants d'altres problemes, una autogestió del nostre sistema educatiu, facilitaria segurament unes solucions que ara apareixen com a complicades i difícils.

5.- Acabam de publicar un important Ordre sobre el nou pla de reciclatge i sobre les titulacions que cal tenir per a exercir la docència de i en llengua catalana. D'altra banda, estam a punt de signar un conveni marc, de cooperació general amb el M.E.C. que, entre d'altres coses, permetrà un accés més racional i estable del professorat a les places d'ensenyament de i en llengua catalana.

Tot això és important perquè amb les mesures administratives que nosaltres mateixos hem pres i amb els acords amb el M.E.C., estam ja preparant aquest sistema educatiu natural que preconitzam. Cal dir que, segons la meua opinió, estam entrant ja en el preàmbul de la nostra autèntica *història* educativa, que es farà definitivament present quan l'autogestió sigui un fet real.

Pel que fa al reciclatge, s'ha de dir que és del tot necessari comptar amb un pla d'estudis de formació del professorat adient que, en pocs anys, ho faci inútil. Mentrestant, es tracta de flexibilitzar i racionalitzar el denominat *reciclatge en català* que per cert, nosaltres voldríem situar dins un marc més ample del perfeccionament docent-, de manera que l'organització sigui més efectiva i permeti adequar l'oferta a les necessitats reals dels nostres centres escolars. La creació d'un nou títol -el «Certificat d'Aptitud Docent per l'ensenyament en català»- que amb la superació de sols dues assignatures -llengua I i II- i un seminari de terminologia específica, permetrà exercir legalment la docència en llengua catalana, simplifica bastant les exigències i afavoreix les expectatives del professorat.

D'altra banda, hem de fer constar que aquests dos anys els Cursos de reciclatge han vist incrementats d'una forma important els seus recursos i, a més, s'han ampliat els cursos a EEMM, amb una metodologia de treball molt interessant. Ara, estam tractant de conèixer, mitjançant

un seriós estudi, quines són les necessitats del sistema i amb quins recursos personals comptam per emprendre un nou model educatiu en el qual la nostra llengua passi a ésser vehicular. En definitiva, després de tants d'anys de reciclatge i després d'aquests dos darrers cursos tan intensos, quin és el grau de preparació del nostre professorat i què resta encara per fer, tenint en compte les necessitats reals dels nostres centres escolars?

6.- La veritat és que en poc temps s'ha treballat molt intensament i, el que és més important, amb uns objectius ben clars.

Podria citar moltes accions concretes que, en el seu moment, han produït un efecte de millora important: la creació i organització d'un nou Departament d'Educació, la constitució d'un Seminari Permanent de Perfeccionament, la institució de premis i incentius, la setmana del mestre, les beques d'investigació, l'impuls de les iniciatives de recerca i elaboració de material des del mateix centre, la consolidació i extensió del reciclatge, el programa normalitzat i informatitzat de gestió de centres, el suport a moviments pedagògics, associacions i federacions d'alumnes, pares d'alumnes, el nou marc de cooperació amb el M.E.C., etc. En tot cas, la Conselleria no s'ha limitat al que és solament l'ensenyament de la llengua pròpia i ha intentat tenir una concepció més ampla del que és l'acció educativa, tot pensant que la interrelació de les diferents variables educatives és tan forta que no admet fragmentacions ni delimitacions excessives. Així, la Conselleria també ha projectat la seva acció a àmbits tan importants com la formació musical, l'educació física (infraestructura esportiva), educació d'adults, etc.

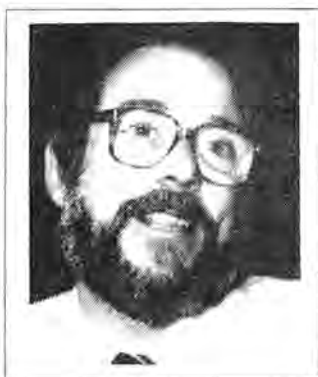
En tot cas, com a síntesi, voldria destacar que el coneixement, cada vegada més profund, del que és el sistema educatiu, amb la seva complexitat i amb la seva transcendència social, juntament amb la valoració de les necessitats singulars de la nostra Comunitat, han fet créixer cada vegada més el meu desig i la meua voluntat d'aconseguir un model educatiu, més modern i més eficaç, apropat a les nostres necessitats i més d'acord amb el que mereix el nostre poble. I amb aquest model estam treballant, de manera que ben aviat ho podrem experimentar i millorar entre tots, amb l'esperança ferma de poder-ho aplicar i gestionar nosaltres mateixos...

Andreu Crespi:

"S'està estudiant fer l'oposició a determinades assignatures a les Illes Balears"

QÜESTIONARI:

- 1.- Per què s'ha de sol·licitar permís per fer ensenyament en català i no per fer-ne en castellà?
- 2.- Com es podria solucionar el problema del professorat que s'ha de traslladar fora de les Illes per a fer oposicions a EEMM?
- 3.- Atesa la necessitat que el reciclatge es faci efectiu, quines mesures heu adoptat perquè es pugui realitzar dins l'horari lectiu del professorat?

RESPOSTA DEL DIRECTOR PROVINCIAL DEL MEC, SR. ANDREU CRESPI:

1. La legislació actual de la Conselleria de Cultura, Educació i Esports així ho exigeix. No obstant això, el Ministeri s'ha dirigit varies vegades a l'esmentada conselleria per tal que modifiqui l'ordre vigent perquè sigui l'Administració qui designi centres per fer l'ensenyament en català i així atendre millor les demandes dels ciutadans.

D'altra banda, també s'està estudiant la possibilitat d'establir un sistema per mitjà del qual, dins uns màxims i uns mínims que donin compliment a la Llei de Normalització, poguessin establir l'ensenyament en català sense autorització específica.

2. En aquest moment s'està estudiant per part de la Direcció General de Personal fer l'oposició a determinades assignatures a les Illes Balears.

3. S'ha proposat a la Conselleria de Cultura, Educació i Esports la modificació del reciclatge per tal d'aplicar al professorat d'EGB un tractament semblant al que s'està fent per a l'ensenyament mitjà.

QÜESTIONARI:

- 1.- Quina feina ha realitzat durant el darrer curs i quina programació per al present, la Comissió Tècnica d'Assessorament i la Comissió Mixta de Seguiment?
- 2.- Atesa la necessitat que el reciclatge es faci efectiu, quines mesures heu adoptat perquè es pugui realitzar dins l'horari lectiu del professorat?

RESPOSTA DEL DIRECTOR GENERAL D'EDUCACIÓ, SR. BARTOMEU ROTGER:

1. D'entrada, s'ha de dir que difícilment la Direcció General d'Educació podria dur a bon terme l'ambiciós programa educatiu que s'ha fixat si no comptàs amb la col.laboració eficaç i entusiasta de diferents persones, entitats i institucions relacionades amb el món educatiu a les Illes Balears. Si aquesta acció participativa és sempre necessària en totes les activitats humanes, ho és més en el nostre cas, en què, decidits a no duplicar serveis ni estructures de gestió innecessàries, basam gran part de la nostra tasca en la cooperació sincera i ferma dels mateixos protagonistes de l'acció educativa: professors, pares d'alumnes, pedagogs, catedràtics, inspectors d'educació, associacions, sindicats, institucions culturals, etc. Això ens ha portat a organitzar una sèrie de comissions de treball que funcionen d'una forma estable i permanent: Comissió Tècnica d'Assessorament, Comissió Mixta de Seguiment, Comissió de Beques d'Investigació, Comissió «Francesc de Borja Moll», Comissió «Miquel Porcel», Comissions del Conservatori de Música, etc.

La Comissió Tècnica d'Assessorament, durant aquests dos anys, ha tingut un paper molt important que haurà de

Bartomeu Rotger:

"Hem aconseguit donar estabilitat a un pla de reciclatge"

continuar el present curs, dictaminant i orientant la Conselleria en temes tan importants com són ara l'elaboració de normes legals, l'autorització de llibres de text i material didàctic, convalidacions, selecció de treballs de recerca, programes oficials de llengua, criteris tècnics, etc. Des d'ací vull agrair als membres d'aquesta Comissió la gran tasca que realitzen i l'ajut que ens proporcionen, d'una forma desinteressada.

Pel que fa a la Comissió Mixta de Seguiment, integrada per quatre representants del M.E.C. i quatre representants de la Conselleria, crec que ha facilitat, amb serenitat i maduresa, el camí d'entesa i cooperació entre el M.E.C. i la Conselleria, principalment en temes com el reciclatge del professorat en llengua catalana i l'ensenyament de/ en llengua catalana als centres escolars. Feliçment, els criteris han estat tan clars que es pot dir que tot ha funcionat acceptablement sense necessitat d'excessives correccions. Crec que amb el proper Conveni General de Cooperació entre el M.E.C. i la Conselleria, el seu paper es veurà incrementat en importància.

2. Actualment es pot dir que hem aconseguit donar estabilitat a un pla de reciclatge que no solament ha incrementat els seus recursos sinó que, a més, ha estès la seva acció a d'altres nivells educatius. Crec que és molt interessant l'experiència de perfeccionament realitzada dins l'àmbit de les ensenyances mitjanes i que, a partir d'aquest disseny, es podran trobar camins i opcions per tal que tot el professorat pugui realitzar aquest perfeccio-

nament dins el propi horari escolar. L'organització dels seminaris i departaments pot jugar un important paper en aquest tema. L'esforç realitzat per la nostra Universitat i concretament pel Vice-Rectorat de Coordinació Educativa i per l'I.C.E., ha estat extraordinari. Igualment la cooperació del C.E.P. de Palma i, en general, de tot el professorat. D'altra banda, la nova Ordre de la Conselleria sobre reciclatge i titulacions, i el Conveni de Cooperació General amb el M.E.C. facilitaran la millora d'aquest Pla de reciclatge i n'incrementaran l'eficàcia.

Això no obstant, crec que ja és necessari plantejar-se fins a on ha d'arribar el Reciclatge, quines són les necessitats i mancances que encara tenim realment perquè, amb una acció intensa de dos o tres anys i amb l'entrada en vigor d'un nou Pla d'estudis que garanteixi una preparació adient ja de sortida, podrem donar per acabat el reciclatge i destinar-ne els recursos econòmics i tècnics a un pla de perfeccionament més ample i ambiciós.

Embat

llibres

ESPECIALITZADA AMB PEDAGOGIA
I PSICOLOGIA.

Pge. Part. Papa Joan XXIII, n.º 5-E

Centre Comercial «Los Geranios»

07002 Palma de Mallorca

Tel. 71 33 50

ELS PARTITS POLÍTICS DAVANT LA LLEI DE N. L.

La revista PISSARRA va sol·licitar als partits polítics un resum de la seva valoració i actuació al llarg dels tres anys de vigència de la Llei de Normalització Lingüística. Només hem rebut resposta d'aquests tres.

Si ens atenem als objectius de la Llei, el balanç de tres anys i vuit mesos transcorreguts faria bona la cita marxiana: «hem passat del no res a la més absoluta mesèria». S'han donat *tímides passes per fer efectiu l'ús progressiu i normal del català a l'àmbit oficial i administratiu*. La Conselleria de Cultura, Educació és encara l'única «illa» de certa normalitat lingüística en el si del Govern. En d'altres Conselleries es practica un bilingüisme imprevisible i poc concordant amb el caràcter de llengua pròpia i oficial de la Comunitat Autònoma que té el català a les Illes Balears segons el text estatutari i la mateixa Llei de Normalització Lingüística. En general es pot dir que les intàncies oficials i administratives de les Illes Balears, encara no s'han volgut adonar que la Llei és en vigor o és que avalen amb llur actuació la dita que les lleis s'aproven per donar-se el gust d'incomplir-les. Hi ha exemples a balquena. En voleu un? La Conselleria de la Funció Pública, publicà l'estiu passat convocatòries de proves selectives per cobrir interinament diferents llocs de treball dins l'administració autònoma, i el coneixement de la llengua no figurava entre els mèrits que es tendrien en compte, en canvi sí que es puntuava els coneixements de llengües o idiomes estrangers. Per què la majoria de les publicacions del Govern es fan en castellà?. Fum donem, doncs, en lloc de llum. Els Consellers, i davant tots el M. Hble. President Cañellas, en actes públics de representació institucional fan defeció de la llengua catalana en funció del locutor que els interroga o del públic oficials

(militars, buròcrates, etc) a qui s'adrecen. Malauradament la Llei de Normalització Lingüística no preveu sancions: quantes de multes no es mereixen els jerarques mateixos de la nostra Comunitat Autònoma!. L'Administració perifèrica de l'Estat -amb l'excepció d'algunes coses de la Direcció Provincial del MEC- ni s'ha assabentat que les Lleis del Parlament de les Illes també l'obliguen.

El segon objectiu es refereix a assegurar el coneixement i l'ús progressiu del català com a llengua vehicular en l'àmbit de l'ensenyament. Podríem esser terriblement crítics amb els poders autonòmics si no fos que el PSOE, des del Govern Central, continua entrabancant la transferència de competències en matèria d'ensenyament a les Illes Balears. Ser territori MEC, però, no justifica la incapacitat d'actuació del Govern Interinsular en la seva obligació promotora i motivadora i, si més no, reivindicativa. Del poc que s'ha fet fins ara, molt es degut al voluntarisme i dedicació professional de grups -minoritaris- d'ensenyants.

Fomentar l'ús de la llengua catalana en tots els mitjans de comunicació social -tercer objectiu- no pot ser mai entès com pagar publicitat institucional en català o subvencionar espais de ràdio o de premsa perquè surtin en la nostra llengua (sovint només som els típics programes «culturals»). Tanmateix, aquesta sembla l'única interpretació que en fa el Govern. D'uns mesos ençà, s'ha deixat perdre la recepció de TV2 en català i, amb l'excusa de no competir amb les emissores privades, el Govern Autònom va renunciar a gestionar una emisora de FM de caràcter institucional. El foment és poc agent.

El quart objectiu de la Llei -*crear la consciència social sobre la importància del coneixement i l'ús de la Llengua Catalana per tots els ciutadans*- resta pendent d'aquesta gran campanya «La Llengua, feina de tots», a la qual cal desitjar molta sort, perquè només la presa de consciència

' La Llengua, feina de tots, '

dels ciutadans/es sobre els seus drets lingüístics podrà donar la mesura del futur del català a les Illes.

Mentrestant, constatem que ja es van incomplint els terminis establerts per la mateixa Llei (tres anys per superar el reciclatge dels professors; per fer la retolació toponímica, etc.) i que en àrees com els Jutjats i Registres Públics, a l'Administració Militar, A. Perifèrica de l'Estat, A. Comercial i empreses públiques, la Llei no passa de ser un recordatori del que s'hauria de fer, però no es fa o es fa molt insatisfactòriament.

Esquerra Unida, com a moviment socio-polític, manté actiu el seu compromís de transformació social també en el camp sociolingüístic a partir del coneixement de la realitat i a les institucions on és present (Consell Insular de

Menorca, Ajuntaments Menorquins i Parlament de les Illes Balears), a través de l'Entesa de l'Esquerra de Menorca duu a terme una tasca eficaç amb propostes d'actuació, d'impuls i control parlamentari de l'executiu autonòmic. Cal recordar que el nostre diputat Joan F. López Casanovas és portaveu habitual d'aquests temes en el Parlament dins el Grup PSM-EEM i que, fins a la ruptura dels pactes per part del PSOE (març 1989) ha estat Conseller de Cultura de Menorca, on la situació sociolingüística és menys dolenta que a les altres Illes, segons les dades de totes les enquestes.

22 de gener de 1990

PARTIT SOCIALISTA DE MALLORCA- ESQUERRA NACIONALISTA (PSM- ENE)

EL COMPLIMENT DE LA LLEI DE NORMALITZACIÓ LINGÜÍSTICA

Mentre les dades referides a l'ús de la llengua catalana de cada cop són més alarmants, la Llei de Normalització Lingüística del 29 d'abril de 1986 és un text legal sense aplicació, o en el millor dels casos amb una aplicació molt limitada.

Aquesta realitat és el resultat de la inexistència d'una voluntat política clara de fer realitat els objectius normalitzadors. Cal fer una referència inicial a la Conselleria de Cultura, preocupada perquè les seves retxes grogues sobre fons negre apareguin per tot arreu, marcada per la despreocupació i la indiferència cap a l'impuls d'una normalització efectiva. Dins la Conselleria d'Educació i Cultura no hi ha una separació en l'organigrama intern entre l'àrea de normalització lingüística i les altres àrees, ni tampoc hi ha una dotació mínima de personal. Sense una preocupació constant, sense

personal i uns pressuposts ben magres, no es pot dur a terme una política eficaç. Tan sols omplir papers amb paraules buides.

El menyspreu per tot el que està relacionat amb la normalització lingüística afecta el conjunt de l'activitat del Govern Balear. A les proves selectives de personal de la CAIB sovint s'omet qualsevol referència a la llengua catalana. No ha de retgirar ningú, per tant, el que passa a nivell d'Ajuntaments.

La llengua catalana és estranya a quasi tots els departaments de la Comunitat Autònoma. No existeixen reglaments interns per a cada conselleria, tampoc no hi ha assessors qualificats que tinguin cura de la normalització. El Govern, a les seves publicacions, incompleix el seu Decret sobre toponímia (36/1988 de 14 d'abril), i segueixen usant grafies aberrants com *Lluchmajor*, *Andraitx*, etc. ¿Com es pot fer una campanya externa de concienciació si, a l'interior del Govern, la nostra llengua hi juga un paper subsidiari?

El Govern Balear s'ha inhibit del tot de fomentar mitjans de comunicació en la llengua catalana, i se n'haurien pogut fer, de coses, començant per una emissora de ràdio institucional, posant els fonaments d'una emissora de TV, o donant suport als mitjans que usen habitualment la nostra llengua.

L'actitud del PP front a les emissions en llengua catalana pel segon canal ha estat paradigmàtica. Quan aquests senyors faran una campanya similar per garantir els drets lingüístics dels catalanoparlants?

Una cosa és la llei i l'altra
la voluntat política d'actuar
amb coherència

UNIO BALEAR

Avda. Alexandre Rosselló, 3, 4rt. 4ta - 07002 PALMA DE MALLORCA

A l'escola, el panorama no és gaire millor: es desconeix en unes proporcions massives l'ensenyament en català, i el que es fa és per l'esforç de grups de mestres i de pares. La manca de transferències en matèria educativa és un greu problema que determina la impossibilitat efectiva d'atendre el compliment de la Llei de Normalització Lingüística: concursos de trasllats, inspecció, descoordinació i gelosies entre les dues administracions, manca d'adequació de l'escola al seu medi cultural i social, etc.

L'Administració central, per la seva banda, ha seguit unes pautes d'ignorància absoluta cap a la Llei del 29 d'abril de 1986. Arribant a casos greus d'agressivitat i bel·ligerància contra l'ús normal de la llengua catalana en el seu àmbit. Àmbits com el de la justícia, les relacions laborals, les forces d'ordre públic, les delegacions ministerials o les empreses públiques, desconeixen, a la pràctica, l'existència de la Llei.

L'incompliment de la Llei de Normalització ha estat, i és, un dels grans camps de treball de l'activitat del PSM, com a nivell del Govern Balear, Consell Insular i ajuntaments, com del Govern Central. Sovint s'han aconseguit coses, moltes menys dels que voldríem, però creim que la història de la recepció de TV3, la labor constant de control i denúncia, l'exigència de suport per a totes les manifestacions realitzades en la nostra llengua (publicacions, emissores, llibres, model comunicatiu propi, les nombroses impugnacions i recursos a les esmenes al Pressupost de la Comunitat Autònoma que cada any han fet possible un increment notori dels recursos dedicats a la normalització i a moltes altres activitats, són un aspecte important de l'activitat del PSM. I que sense la nostra existència o no s'haurien plantejat o s'haurien fet d'una altra manera.

Amb raríssimes excepcions, el debat dins les institucions sobre la situació de la nostra llengua i sobre la seva normalització ha estat fruit de l'existència d'un actiu grup nacionalista d'esquerres.

La lluita és encara per fer. Encara que la situació no sigui afalagadora, res no està perdut per a la nostra llengua. Però el remei no es pot torbar, perquè pot arribar el punt en què el procés de substitució superi el límit de la irreversibilitat, el punt del no retorn. Ja no hi ha lloc per a un «*a poc a poc anirem fent*». L'exigència del compliment de la Llei de Normalització Lingüística ha d'esser un dels objectius de tots els sectors de la nostra societat. La llengua catalana és l'element més definidor de la nostra personalitat com a poble. Per a la seva plena normalització no hi podem plànyer esforços.

La Llei de normalització Lingüística, aprovada el 29.4.86 amb el consentiment de totes les formacions parlamentàries que aleshores constituïen el Parlament Balear, és qualificada per uns com el decret de bilingüisme, mal compresa i ignorada pels altres. A l'hora de fer una valoració entorn del que s'ha fet i opinar sobre el que s'hauria de fer, UNIO BALEAR -Partit Nacionalista de les Illes Balears- creu que el text de l'esmentada llei conté referències prou vàlides per aconseguir els objectius pels quals fou promulgada. Ara bé, una cosa és la llei i l'altra, la voluntat política d'actuar amb coherència segons els principis que inspira l'esmentada llei. Concretament, amb el propòsit de fer una valoració objectiva i un debat constructiu, ens bastaria centrar la qüestió en els quatre objectius que l'article 1r del títol preliminar propugna i veure el que, en realitat, s'ha fet. Així, sobre el primer, que fa referència a l'ús progressiu i normal del català en l'àmbit oficial de l'Administració Autònoma, qualsevol ciutadà d'aquesta Comunitat en pot treure les seves conclusions, i aquí no hi valen excuses, és responsabilitat de l'Executiu.

Respecte a l'ensenyament, només subratllar la importància de la llengua com a vehicle normal de la formació escolar i acadèmica per a consolidar-la com a pilar bàsic de la cultura. La nostra enhorabona als mestres, col·lectiu a vegades mal comprès i pitjor remunerat, perquè han realitzat una tasca exemplificadora.

Quant als mitjans de comunicació social, cal dir que UNIO BALEAR dóna i donarà suport a totes les iniciatives per dur a terme la normalització de la nostra llengua. Finalment, el quart objectiu al·ludeix la creació d'una consciència social sobre la importància del coneixement i ús de la llengua catalana per a tots els ciutadans. Aquí, sí que hem de dir que no, tan sols no s'han instrumentat els mitjans adients sinó que el desinterès dels nostres governants autonòmics ha propiciat reaccions en contra, és a dir, un rebuig al que ens és propi.

És evident que la defensa de la nostra identitat com a poble passa per la defensa de la llengua i d'un espai propi de comunicació. En la mesura que d'aquesta terra sorgeixin opcions polítiques capaces d'il·lusionar els ciutadans i ciutadanes cap un projecte de país i no de província, possiblement el tema de la llengua tindrà una millor comprensió.

MATERIALS PER AL CICLE MITJÀ

Una reflexió de cua d'ull.

Miquel Sbert

Sense cap dubte, la necessitat de l'ensenyament en català avui és un repte ineludible que hem d'investir, desenvolupar i culminar si volem assumir, de manera coherent, una pedagogia basada en la recerca, una pedagogia interactiva que faci, veritablement, de l'entorn la base primera i l'eix fonamental de la seva actuació. La llengua del territori com a vehicle d'un ensenyament arrelat al medi i amb la intenció d'esdevenir un instrument de servei a la societat on l'escola és inserida, només és qüestionada ja des de perspectives ben conegudes, nostàlgiques d'un passat no gens afalagador o amb una intencionalitat mistificadora d'un present que voldrien dissolt en la mediocritat i la manca de concreció. Els aires de renovació, els intents d'aconseguir un ensenyament significatiu, la voluntat d'educar les dones i els homes en la solidaritat respecte al seu territori com a mitjà per a l'assoliment d'una solidaritat d'àmbit més general, mundial, si tant es vol, sintonitzen més aviat amb l'assumpció d'una realitat palesa: el medi, entès com a conjunt d'una pluralitat de factors (geogràfics, històrics, socials, culturals...), de nombroses interaccions, de relacions diverses, un conjunt dinàmic d'esdeveniments i elements que contextualitzen l'individu. Un d'aquests elements caracteritzadors, bàsic i essencial, és la llengua. Escola i medi. Escola i llengua territorial, són conceptes indeslligables. Des d'aquesta òptica, conseqüentment, el tema de l'ensenyament en català no presenta cap mena d'inquietud.

El problema sorgeix, com sempre, amb la «lletra menuda». Ensenyar en català, és obvi (siguem optimistes per un cop), però... amb quines eines? Parem-hi una mica d'esment. Prèviament acotarem el camp d'observació per tal que una ullada sobre un sector concret pugui servir d'exemple-referent per al nostre comentari (parcial, naturalment no hi ha cap pretensió d'exhaustivitat): ens centrarem únicament en el cicle mitjà (bàsicament perquè aquest és un terreny aparentment molt conreat, sobretot en el cas de l'àrea d'experiències).

El maig de 1987, l'Ajuntament de Palma publicava una «Guia» (1) informativa dels materials bibliogràfics per a l'ensenyament en llengua catalana; d'aquest document en considerarem algunes dades. Primerament observarem el material (cicle mitjà) a l'abast del professorat pel que fa a l'ensenyament de la llengua catalana. En aquest apartat (inclou guies didàctiques) s'anuncien (sumats els tres nivells del cicle) 162 títols, d'ells cinc són d'autors i editorials (Cort) de l'Illa i dos, editats fora, són també d'autors illencs. Des de llavors, la situació en aquest aspecte ha canviat perquè altres editores mallorquines (Moll) o foranes (Anaya) han tret llibres de text fets aquí. No cal dir que l'observació relativa a l'origen dels materials per a l'aprenentatge de la llengua només és a efectes quantitius, indicadors d'una situació sobre l'abast dels recursos, i no cal cercar-hi cap connotació de tipus disgregador o valoracions qualitatives fora de lloc. No cal veure tampoc en les observacions anteriors

i les següents cap sobrevaloració subliminal dels llibres de text per damunt d'altres aportacions o recursos elaborats pel professorat (individualment, en equips, en col·lectius) que hi són, i relativament abundants, però que, malauradament, no solen gaudir d'una projecció massa més àmplia que la que marquen els límits de l'actuació personal dels mestres dissenyadors.

Quant a l'àrea d'experiències, els títols ressenyats són 146, 3 d'entre ells són illencs (autors i edició) i 3 més són d'equips redactors d'aquí editats fora. Aquí, ultra les observacions quantitatives, és susceptible d'alguna matisació: llevat de les sis propostes esmentades, ¿sembla raonable pensar que aquests treballs per a l'observació i estudi del *medi* arranquin de l'entorn pròxim a l'alumne-consumidor o més aviat podem intuir que els trets aniran en una altra direcció? (Reiteració: no entraran en valoracions de contingut ni de metodologia, sinó de l'esboç d'una situació, de lluny estant, és clar). L'estat de la qüestió des de l'any de la publicació de la Guia Municipal ha variat, però, pens que no d'una manera substancial, encara que, com a contrapartida, darrerament hi ha hagut alguna aportació molt remarcable que haurem de subratllar de manera especial. Efectivament, d'aleshores ençà, les editorials nostrades no han llançat al mercat projectes ambiciosos per tal d'oferir als mestres uns textos de suport global als programes de l'àrea. Hi ha hagut aportacions molt interessants que, probablement, siguin més cohe-

... Materials per al vicle mitjà

rents amb una escola que vol esser més investigadora que no «academista», perquè es tracta d'instruments que possibiliten i faciliten el «treball de camp» i esperonen les aportacions originals de l'alumne, la seva creativitat i iniciativa (quaderns d'observació meteorològica, de jardineria i horts escolars, mapes de les Illes, molts d'aquests materials, per cert, relacionats amb dos mestres infatigables: Pau Bibiloni i Celso Calviño, aprofitament didàctic de les llegendes, itineraris didàctics, muntatges àudio-visuals, molt sovint patrocinats per institucions autonòmiques o municipals...).

La «Guia» informa endemés sobre matemàtiques (64 títols, cap editat aquí), religió catòlica (11 editats a Barcelona), quaderns d'estiu (11, també del Principat), català per a no catalano-parlants (2 títols de Barcelo-

na). ¿Hi ha hagut aportacions significatives, aquí, en aquests camps des de llavors?

Fins aquí les xifres. Un primer cop d'ull ens confirma dos fets: la manca de materials que cobreixin tot l'espectre dels programes escolars i que l'aspecte més satisfactori és, necessàriament així havia d'esser, el dels textos per a l'ensenyament de la llengua. D'aquest tipus hi ha una presència acceptable de materials (consolidada aquests darrers anys amb els projectes, avui eficaces realitats, ja al.ludits).

Quant a l'àrea d'experiències, sembla també un àmbit quantitativament prou cobert. Hem de comptar, però, que sota aquesta denominació hi trobam agrupats els llibres corresponents a les àrees de ciències naturals i de socials. El problema, ja ho hem insinuat, aquí (a diferència del cas de la llengua) és de plantejament. Si hem d'encetar el camí de la integració del medi a l'escola i viceversa, ha de fer-se inicialment des de l'entorn pròxim i, en cercles concèntrics, eixamplar gradualment el camp d'observació per tal d'arribar, correlativament amb el desenvolupament maduratiu dels alumnes fins a la consecució d'una percepció del món com més rica i àmplia possible. Sembla, doncs, que el camí hauria d'esser el de la utilització de mitjans que serveixin de base per a una observació sistemàtica, que forneixin una informació bàsica sobre l'entorn pròxim

(ampliable gradualment), que facilitin la interpretació de les dades recollides en l'observació, que contextualitzin i relacionin el que s'ha treballat amb altres marcs de referència, que sense l'estretor d'una «matèria» clàssica, permetin la utilització de recursos, tècniques, procediments procedents (i aplicables a d'altres «àmbits científics», que incitin l'activitat i defugin l'atomització i la compartimentació en estancs, que revifin la iniciativa individual i de l'equip...En aquesta línia poden situar-se els materials que, com hem apuntat, han anat sorgint els darrers temps. En aquest sentit cal saludar especialment l'aparició recent (setembre de 1.989) dels quaderns trimestrals de ciències socials «ARREL», proposta novedosa, sintonitzada amb els que creuen que les portes de l'escola han d'obrir-se cap a l'exterior, perquè la realitat observable ha d'esser «viscuda» (i no només «simulada» com en un laboratori de cartró-pedra) i en la línia també de les nostres observacions anotades just ara.

Pel que fa a la resta, la migradesa és absolutament manifesta. Repetir la pregunta inicial sembla gairabé inevitable «però...amb quines eines?». El panorama no és certament, tot i l'existència dels molts treballs remarcables que hem esmentat de passada, massa afalagador. En el nostre context caracteritzat per la necessitat d'una autodefinició clara per una part i, per l'altra, per un esperit bastant generalitzat de desig de renovació que ens estimula (o que hauria de servir d'estímul) ens calen tota mena de mitjans. El primer i fonamental (ho hem dit tant i a tants indrets que ja gairabé sona a tòpic, no sé si utòpic) seria el de la capacitat de la nostra comunitat de planificar, organitzar i administrar l'educació, l'educació dels seus propis membres. D'altra banda i en un altre nivell, ens urgeixen recursos, les famoses eines, que, a

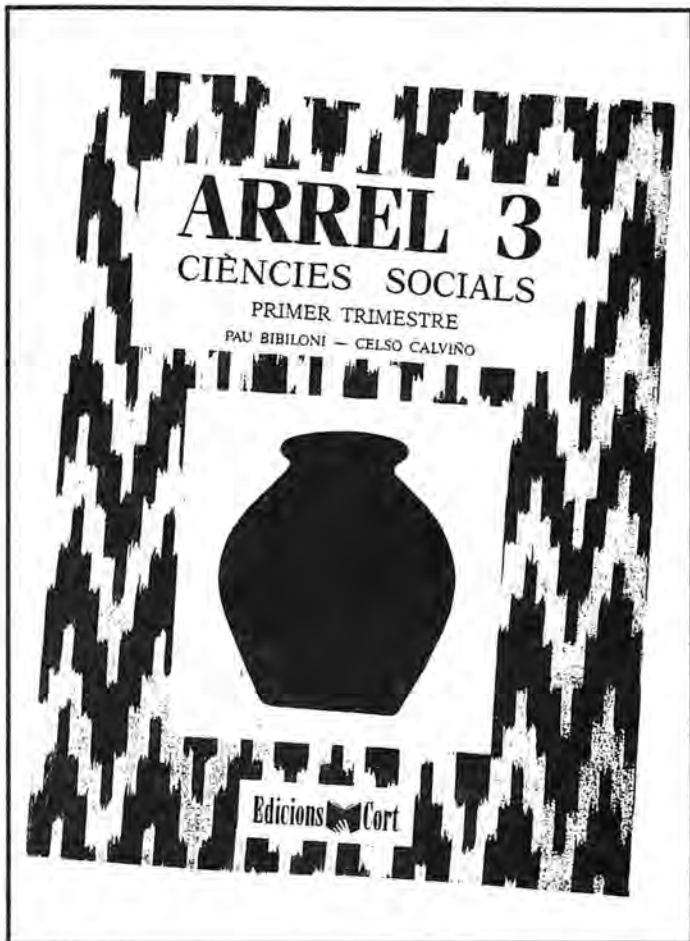
PROGRAMACION VIAJES -

PROGRAMACION SEMANA SANTA 1990

GALICIA	11 al 15 Abril	39.900.-
ASTURIAS/CANTABRIA	8 al 15 Abril	57.700.-
ANDALUCIA	13 al 15 Abril	32.800.-
CANTABRIA	12 al 16 Abril	44.300.-
PIRINEO CATALAN/ ANDORRA	12 al 16 Abril	36.700.-
PORTUGAL Y EXTREMADURA	12 al 16 Abril	44.500.-
SUIZA PANORAMICA ..	12 al 16 Abril	44.800.-
RUTA 3 NACIONES	12 al 16 Abril	49.800.-

PARA INFORMES Y RESERVAS:

VIATGES TRAMUNTANA, S.A. G.A.T. 725
31 de Diciembre, 12 - Tel. 20 46 00 - PALMA

poc a poc, amb tota mena d'entrebancs, intentam bastir entre tots.

Tal volta, pel que fa a la qüestió dels materials didàctics, no fora balder que les institucions i les empreses privades relacionades amb el món de l'ensenyament incrementassin els seus esforços motivadors amb la incentivació dels professionals que, a molts nivells, treballen en silenci i amb paciència en l'elaboració de materials destinats a l'enriquiment formatiu de l'alumnat. Massa sovint aquests esforços resten estèrils per manca d'un ajut moral, econòmic (per què i qui ens ha aficat dins el cap que el treball de confecció de recursos que serveixen per donar guanys, crematístics o d'imatge, a altres, no ha de servir per compensar una mica els autors, víctimes sempre del voluntarisme?) o infraestructural (benvinguts siguin, en aquest sentit, els projectes de la Direcció General d'Educació i d'altres institucions o organismes, però encara n'hi ha prou).

El camí és ple d'interrogants, la voluntat i la imaginació dels que tenen els mitjans, potser podrien ser una de les claus de la solució d'un problema d'unes mancances òbvies que estam, tots els que tenim relació amb el món bategant de l'educació a les nostres terres, obligats a resoldre.

(1) *Guia de material per a l'ensenyament en català.*

Dinàmica Educativa, Ajuntament de Palma. 1987.

(2) *ARREL.* Pau BIBILONI-CELSO CALVIÑO, Edicions Cort, Palma 1989

Autor: Miquel Sbert

Llibreria Jaume de Montsó

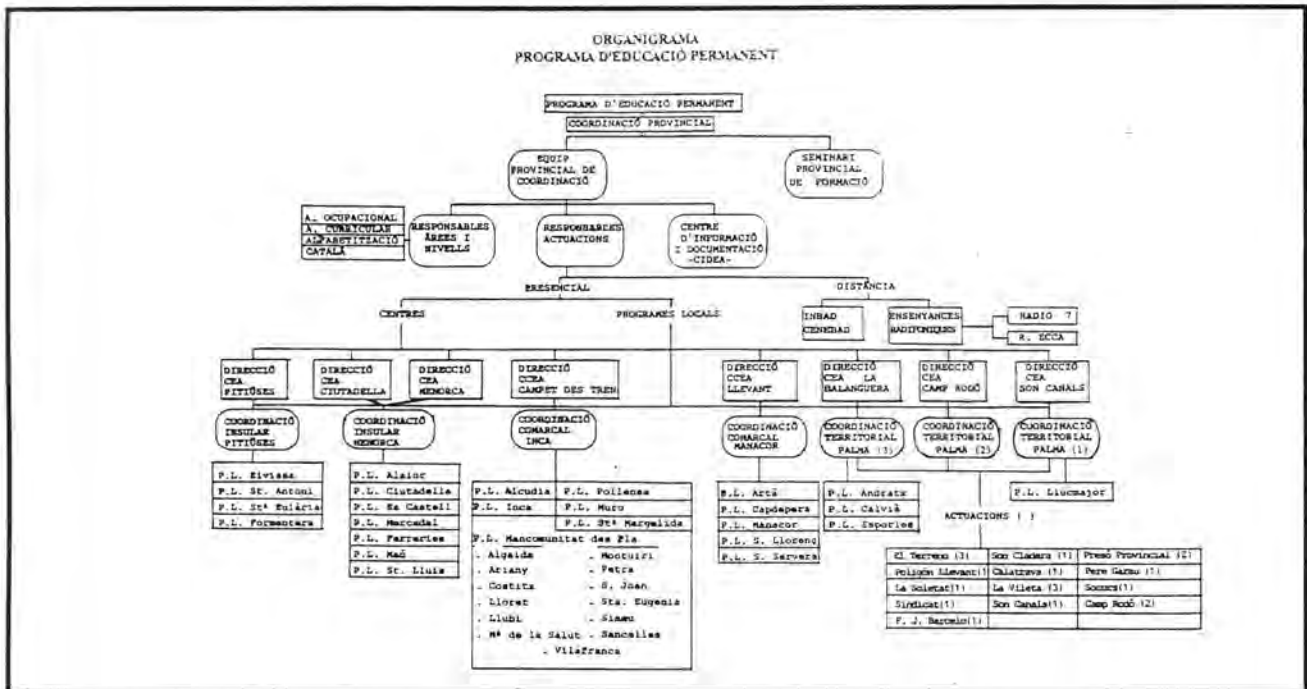
Tot llibre té per
col.laborador al
seu lector.

Maurice Barnes

Papa Joan XXIII, 1er B.
Geranis Centre
07002 Palma

Llibreria General
Especialitzada en Filosofia,
Textos i EGB, FP, BUP i Escacs

L'ENSENYAMENT DEL CATALÀ EN EL PROGRAMA D'EDUCACIÓ PERMANENT D'ADULTS

Actualment, el programa d'EPA està organitzat en vuit àmbits territorials segons es descriu al quadre 1.

Fins fa pocs anys, l'educació d'adults ha estat considerada com a sinònim d'alfabetització. Amb sort podem afirmar que aquesta idea ha esdevingut anacrònica perquè l'educació d'adults implica, és prou evident, molt més. No obstant això, i referint-nos a la llengua catalana, podríem dir que, independentment de la institució o entitat que s'engresqui en l'ensenyament del català, s'estan desenvolupant programes d'alfabetització en el sentit més estricte del concepte, donat que la major part de la població catalano-parlant de la nostra CA (un 88%) desconeix la seva pròpia llengua (1) i no en fa, aleshores, un ús «normal». No podem oblidar, a més a més, l'elevat percentatge de persones no catalano-parlants que viuen a les Balears.

Ja que són molts els adults que no tenen una titulació bàsica, s'ha considerat necessari adequar el currículum per a la consecució de titulacions

acadèmiques. Per això s'ha implantat un sistema modular o d'unitats formatives capitalitzables que permeten a l'alumne confeccionar-se el seu propi currículum.

Als anomenats mòduls bàsics (Català, Espanyol i Matemàtiques I i II) els correspon un 60% de la puntuació total a efectes d'aconseguir el títol de Graduat Escolar. El 40% restant correspondrà als mòduls optatius elegits per l'alumne d'entre aquells que componen l'oferta educativa fins arribar a aconseguir 100 crèdits per a cada un dels nivells de Graduat Escolar.

El mòdul de Llengua catalana, que es fa a tots els Centres d'adults, és matèria bàsica per als alumnes de graduat i al mateix temps, com a tots els altres mòduls, s'hi inscriuen alumnes que fan mòduls independentment de l'obtenció d'una titulació acadèmica.

L'ENSENYAMENT DEL CATALÀ

L'objectiu global de l'aprenentatge d'una llengua ha de ser assolir el domini del seu ús pràctic com a

instrument de comunicació. Més que incidir en l'aprenentatge memorístic de les diferents estructures o de la normativa gramatical, cal procurar que aquesta es posi al servei de l'ús *viu* de la llengua.

Va ésser a partir dels anys 70 quan el Consell d'Europa, a través del Projecte de Llengües Modernes, va promoure l'adopció dels models comunicatius per a especificar els objectius i continguts dels cursos d'ensenyament de llengües. L'any 1.980 la Dir. Gral. de Política Lingüística de la Generalitat va assumir les tasques d'ensenyament del català als adults i va considerar adequats els plantejaments metodològics del Projecte. L'any 1.982, l'Obra Cultural Balear, que just acabava de començar a fer cursos de català fora de l'àmbit de l'Estudi General Lul·lià, oportunament va establir contactes amb l'esmentada Dir. General i de llavors ençà n'ha rebut amb rigor i de forma continuada top tipus d'assessorament. Els responsables i professors, convençuts que era una autèntica necessitat, s'engrescaren en l'elabo-

ració d'un material didàctic que tingués com a eix uns criteris metodològics molt definits i que s'adaptàs al mateix temps a les característiques més específiques que defineixen el nostre àmbit cultural.

Vist el paralelisme existent entre la tasca d'ensenyament del català que duu a terme l'OCB i els cursos de català que es fan als Centres d'Educació d'Adults del MEC, ambdues institucions subscriuen un acord de col·laboració pel que fa a línies metodològiques, material didàctic i formació del professorat.

Segons els plantejaments metodològics esmentats, l'ensenyament dels continguts s'organitza a partir de dos punts bàsics:

a) Activitats lingüístiques en funció d'unes necessitats comunicatives.

En els cursos de català per a no catalano-parlants l'objectiu sempre present serà facilitar l'aprenentatge de la nostra llengua a partir d'una pràctica comunicativa. Això suposa assolir en català aquelles capacitats comunicatives que els alumnes ja saben utilitzar en una altra llengua. La competència lingüística permet conèixer com els elements lingüístics es poden combinar i descriure les regles necessàries per a poder produir frases correctes i usar-les. El grau de domini gramatical estarà supeditat a la funció comunicativa de l'acte lingüístic.

Els cursos de Català I i II per a catalano-parlants permeten assolir un grau de competència suficient que permeti millorar el grau d'expressió/comprensió oral i escrita i adquirir un domini general de les regles que re-

EL CATALÀ I ELS ESTUDIS RADIO-FÒNICS DE RÀDIO 7 PROJECTE

S'ha d'esmentar l'aportació dels programes de dinamització cultural que s'emeten des de Ràdio 7 Projecte a través de Ràdio Nacional pels canals Ràdio-4 i Ràdio-5. Els seus programes tenen una durada de 210 minuts setmanals, 192 dels quals es fan en català. Hi participen els diferents centres d'Educació d'Adults, les Extensions d'INBAD i CENEBA i la Secció Cursos de l'OCB.

CONCLUSIÓ: Podríem afegir, com a cloenda, que, en tota comunitat que

ELS CURSOS DE CATALÀ ALS CEAs²

"CENTRES",	"CURSOS"	"ALUMNES GRADUAT ESCOLAR"	"CENTRES",	"CURSOS"	"ALUMNES GRADUAT ESCOLAR"	"CENTRES",	"CURSOS"	"ALUMNES GRADUAT ESCOLAR"
* CEA SON CANALS	7		* CEA LLEVANT MANACOR	4		* CEA MENORCÀ (MAÓ)	6	
CEA NOSTRA SRA. DEL ROSER	2	327	CEA SANT LLORENÇ	2		CEA ALAIOR	3	
CEA LLUGMAJOR	4		CEA SON SERVERA	2	132	CEA ES CASTELL	2	274
			CEA CAPDEPERA	2		CEA SANT LLUIS	2	
* CEA CAMP REDO	4	32				* CEA GIUTADELLA	5	
			* CEA CAMPET D'ES TREN (INCA)	2		CEA FERRERIES	2	214
* CEA LA BALANGUERA	4		CEA MURO	2	180	CEA ES MERCADAL	3	
CEA ESPORLES	3	133	CEA ALCÚDIA	2				
CEA ANDRATX	3		CEA SANTA MARGALIDA	1		* CEA EIVISSA	4	
			CEA MANCOMUNITAT DES PLA 13			CEA SANT ANTONI	4	241
						CEA SANTA EULÀRIA	2	
						CEA FORMENTERA	1	
						TOTAL	91	1533

(2) Vegeu quadre 1

* CENTRE TERRITORIAL

Nota: A més dels alumnes de graduat escolar que s'indiquen a la gràfica, s'ha de considerar que llengua catalana és també un mòdul d'ampliació cultural i que per tant el fan un nombre considerable d'alumnes al marge d'obtenir titulació acadèmica.

b) Estructures gramaticals i lèxic necessari per dur a terme les activitats comunicatives.

Així es van seleccionar unes àrees temàtiques àmplies que inclouen aspectes fonamentals d'identificació amb la vida quotidiana i la comunicació social sobre les quals l'aprenent duu a terme activitats lingüístiques dins un context situacional concret. D'aquesta manera s'arriba a fixar un índex aproximat de components funcionals, gramaticals i lèxics per a cada àrea temàtica.

Tenint tot això en compte, l'ensenyament del català a adults es classificarà segons pertanyi al nivell lliandar (català I i II per a no catalano-parlants) i nivell de suficiència (català I i II per a catalano-parlants).

geixen la gramàtica; tot això organitzat en tres blocs:

a) Habilitats lingüístiques. b) Gramàtica i lèxic. c) Marc socio-lingüístic.

ELS CURSOS DE CATALÀ A L'ADMINISTRACIÓ

Delegació del Govern MEC	1 curs cat. 1 catalano-parlants 1 no catalano-parlants 1 curs cat. 2 no catalano-parlants 1 curs cat. 1 catalano-parlants 1 curs cat. 2 catalano-parlants
Administració Perifèrica de l'Estat	1 curs cat. 1 no catalano-parlants 1 curs cat. 1 catalano-parlants
Delegació Provincial Hisenda Institut Nacional Salut	2 curs cat. 1 no catalano-parlants 1 curs cat. 1 catalano-parlants 1 curs cat. 1 no catalano-parlants
Prefectura Superior Policia	1 curs cat. 1 no catalano-parlants

Es preveu un augment considerable d'aquest nombre de cursos.

gaudeix d'una llengua pròpia, l'Educació d'Adults ha de realitzar unes tasques específiques per tal que tots els seus habitants arribin a dominar els elements lingüístico-culturals del seu entorn. És aquesta una de les formes més escaients per facilitar l'inserció crítica de l'individu en la seva col·lectivitat i així poder aconseguir un dels objectius proposats pels organismes internacionals, pel que fa a l'Educació Permanent d'Adults, que no és altre que la democràcia cultural.

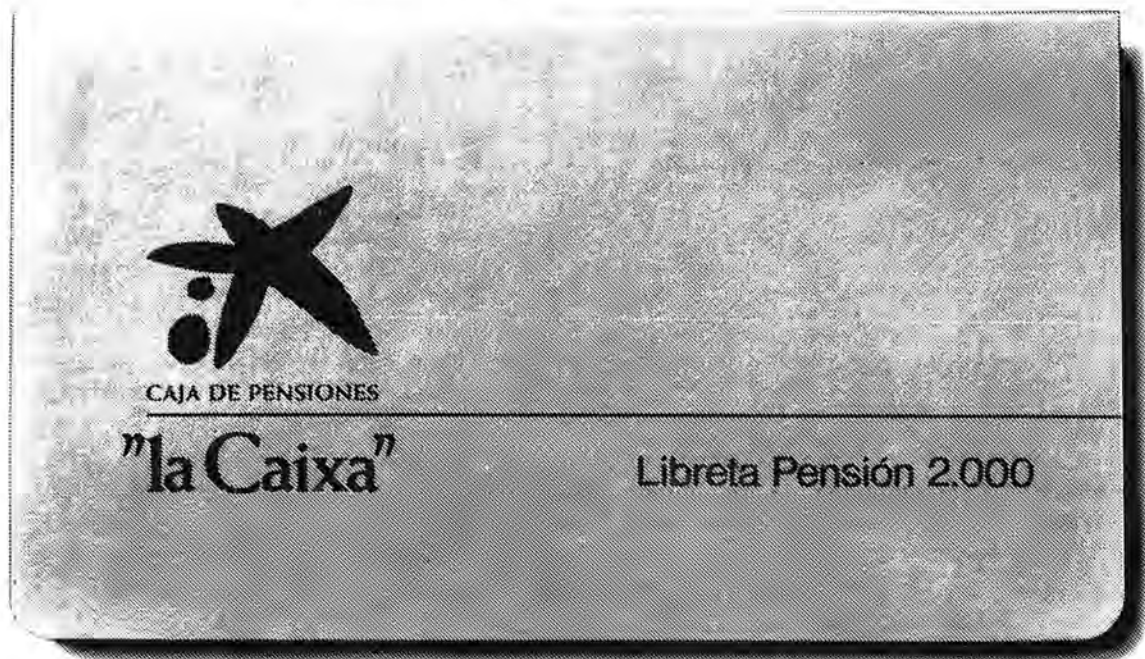
(1) UIB-CIM (1986), *Enquesta sociolingüística a la població de Mallorca*.

Autors: Joana Lladó Ballester. Responsable Àrea Català. Carme Pons Llabrés. Coordinadora Provincial del PEPA.

CON UN AHORRO ASÍ,

UNA JUBILACIÓN ASÍ

"la Caixa"
CAJA DE PENSIONES

Una pequeña cantidad mensual será suficiente para disfrutar de una jubilación como se merece.

La Libreta PENSIÓN 2000 le ofrece un plan de jubilación ajustado a sus necesidades económicas y familiares. Además, podrá disponer anticipadamente de la reserva acumulada, según las condiciones establecidas por la ley. Consulte en cualquier oficina de "la Caixa", o llame gratuitamente al 900 510 510.

MANUALS DIDÀCTICS I RESSENYES BIBLIOGRÀFIQUES

CABOT, M.; DÍAZ, R. i LLADONET, J.: *Deiòl 1, Llenguatge*, Editorial Moll, Palma 1989.

Deiòl 1 és el primer d'una trilogia de llibres adreçats a l'ensenyament de la llengua catalana a la segona etapa d'EGB, que s'afegeix a la col·lecció de textos de llenguatge iniciada amb *Llumeneret Blau* i seguida amb *Alimara, Llanterna i Neó*. Aquest llibre, signat pel col·lectiu d'ensenyants del Seminari de Didàctica del català ICE-CENC (Miquel CABOT, Ramon DÍAZ, i Joan LLADONET), va dirigit a l'alumnat de 6è nivell d'EGB.

Sens dubte, la tria dels títols no correspon a un fet casual: tots ells fan referència a la llum, en un intent de contagiar aquesta idea de resplendor al món de l'ensenyament de la llengua catalana.

La primera cosa que ens sobta és el seu plantejament metodològic. L'academisme, a què ens tenen acostumats els manuals de llengua, desapareix en profit de sis centres d'interès entorn dels quals es van desenvolupant suauement i gradualment els diferents conceptes que conformen els objectius lingüístics del programa de 6è d'EGB.

El manual s'estructura, doncs, en sis grans apartats: els esports, la ràdio, els pioners i els aventurers, la salut, els pobles i els seus costums i la mar. A cadascun d'aquests blocs temàtics es treballen els temes següents:

- **La lletra i la imatge.** Selecció de textos i imatges que desenvolupen

una funció informativa i estimuladora de la creativitat.

- **Comprensió i expressió orals.** Tècniques i recursos encaminats a assolir el domini de l'expressió oral amb la intenció que l'alumne prengui consciència de les relacions existents entre el fons i la forma de la llengua.

- **Lèxic.** S'hi treballa d'una manera activa, fins i tot lúdica, l'ampliació del vocabulari, tant de neologismes com les expressions més genuïnes, sense oblidar l'eliminació de barbarismes i mots jòquer.

- **Fonologia-ortografia.** S'hi pretén que l'alumne aprengui a pronunciar bé els fonemes de la nostra llengua i sigui capaç d'escriure correctament les grafies corresponents als sons que ell mateix articula.

- **Morfosintaxi.** L'objectiu d'aquest apartat és millorar la comprensió i la producció de textos, tot fent observar als alumnes les lleis que regeixen l'escriptura i la forma de les paraules.

- **Tècniques i recursos literaris.** Amb la lectura i anàlisi de tot tipus de textos es pretén de formar no només lectors atents i crítics, sinó també de fer de l'alumne un productor de tota mena d'escrits.

- **Expressió i creació escrites.** Aquesta tècnica no s'atura en el comentari de text tradicional, sinó que treballa l'anàlisi textual per a exercitar l'expressió i creació escrites.

- **La llengua i la societat.** S'hi tracte

de fer reflexionar i actuar els alumnes sobre la situació de la seva llengua des d'una perspectiva sociolingüística.

- **Cada llibre un món... una aventura... un plaer...** Mitjançant la ressenya d'un llibre a cadascun dels sis apartats, s'intenta d'aconseguir que l'alumne descobreixi el plaer de la lectura.

El llibre és engrescador. I no ho és només per al mestre, que hi trobarà un ventall inexhaustible de possibilitats didàctiques, també ho és per a l'alumne, que en un primer cop d'ull se sentirà atret per la placidesa de la seva presentació. Però, segurament, el major mèrit d'aquest manual rau en el fet que els seus autors han sabut recollir les demandes dels ensenyants. Feia temps que els mestres veníem reclamant un llibre prou arrelat a la nostra realitat socio-cultural i que, alhora, tingués la prouja de no caure en una visió encotillada i parcial d'aquesta mateixa realitat.

Ressenyes bibliogràfiques:

VICHÉ, M.: *Intervenció sociocultural*. Federació Valenciana d'Animació i Cultura Popular; col·lecció Animació i Sòcio-cultural, núm 1, dirigida pel Grup Dissabte. València, 1989. 214 pp.: 21x14,5 cm.

Per a qui desitgi trobar en una sola obra tota la teoria i la pràctica de l'animació socio-cultural, aquest llibre li serà de gran utilitat, ja que recull una bona part de les més importants

Manuals didàctics

aportacions dels principals especialistes en el tema. Encara que lluny de tractar-se d'un manual clàssic -en què hom només hi acostuma a apuntar els temes bàsics-, aquest llibre va més enllà i hi trobam capítols tractats amb veritable profunditat. Així, a més de repassar totes les propostes de la intervenció socio-cultural, confronta i mostra l'ample ventall de les implicacions de l'animació socio-cultural, tot sistematitzant-les amb èxit des d'una visió summament pràctica en molts de casos.

El concepte de l'animació cultural, vist des de diverses perspectives i segons l'experiència de diferents països, els elements teòrics i històrics, la gran varietat de pràctiques, els moments i la tècnica de planificació

i la realització de projectes d'animació són els eixos que esdevenen el cos del llibre, que afronta també amb valentia la formació dels animadors, pilar en què es sustenta la consistència de l'animació socio-cultural. Aquest llibre és molt més que una posada al dia de dues altres obres anteriors del mateix autor: *Planes de Acció Campamental* i *Animación Sociocultural y Educación en el tiempo Libre* ja que, encara que pren lògicament algunes idees d'aquests volums anteriors, l'obra és de nova elaboració i profunditza alguns aspectes només ressenyats abans. Malgrat tot, es tracta d'un llibre pràctic, on el neòfit trobarà una iniciació experimentada i el ja iniciat, nous elements de treball i reflexió.

L'estructura bàsica de l'obra és la següent:

1. L'animació socio-cultural (concepte, elements i àmbit)
2. Antecedents de l'animació socio-cultural a Espanya i l'animació a Europa.
3. Components de la intervenció: metodologia, activitats, l'animador i el projecte.
4. La pràctica de l'animació socio-cultural.
5. L'avaluació a l'animació socio-cultural.
6. La investigació i l'animació socio-cultural.

Al llibre hi trobareu, a més a més, cinc annexos i una extensíssima bibliografia.

Tots els interessats, centres docents, institucions i particulars*, en rebre la REVISTA PISSARRA han d'omplir la BULLETA DE SUBSCRIPCIÓ

NOM
ADREÇA C/..... nùm..... pis.....
C.P..... Població..... Tf.....

Se subscriu a la REVISTA PISSARRA, al preu de 1200 pessetes que pagarà:enviant gir postal o taló bancari a nom de S.T.E.I.amb càrrec al compte bancari/d'estalvi(*)

(*) En aquest cas ompliu l'ordre bancària:

Banc/Caixa..... Nom.....
Agènc/Of..... Adreça.....
Població..... Població.....
Cte/Lta..... C.P..... Tf.....
Sr Director:

Li prec atengui a partir d'aquesta data i fins nou avis els rebuts que li presentarà el SINDICAT DE TREBALLADORS DE L'ENSENYANÇA DE LES ILLES (STEI) amb càrrec al meu cte o lta a dalt indicada.

a d de 19

Signatura,

* Els afiliats de l'STEI reben la revista PISSARRA de forma gratuïta, així com la revista ESCUELA HOY.

II SIMPOSI D'INSPECCIÓ EDUCATIVA

DATES: Del 27 de febrer a l'1 de març.

ORGANITZEN: USITE, Ministerio de Educación y Ciencia i Conselleria de Cultura, Educació i Esports del Govern Balear.

INAUGURACIÓ: Sota la presidència de l'Hble. Sra. Maria Antònia Munar i Riutort, Consellera de Cultura, Educació i Esports.

PONENTS:

Dimarts 27 de febrer.

IL.LM. SR. JORDI MENÉNDEZ I PABLO, Director General de Coordinació i Alta Inspecció del MEC (Espanya).

Títol: «La inspección como agente evaluador externo del sistema educativo. Impacto social e institucional de los resultados de la función de evaluación.»

SR. JEAN-FRANÇOIS MAURY, Inspector General d'Acadèmia. Ministeri d'Educació i Ciència. França.

Títol: «La función de evaluación del sistema escolar por la Inspección Educativa en Francia: ámbito, finalidad, estrategias, procedimientos e instrumentos».

Dimecres 28 de febrer.

DR. W. BRESTERS. Hoofdinspecteus Hoger Onderwijs. Ministerie Van Onderwijs en W. Paisos Baixos.

Títol: «La función de evaluación del sistema escolar por la Inspección Educativa en Holanda: ámbito, finalidad, estrategias, procedimientos e instrumentos».

SRA. ALETTE EBBELER GRISAY, Investigadora en avaluació de Centres i Sistemes. Experta de la CEE. Bèlgica.

Títol: «Estado actual de la investigación educativa en materia de evaluación de sistemas, centros y profesores: enfoques, modelos y técnicas».

SR. JIM ROSE, Inspector de Sa Majestat. Regne Unit.

Títol: «La función de evaluación del sistema escolar por la Inspección Educativa en Inglaterra: ámbito, finalidades, estrategias, procedimientos e instrumentos».

Dijous 1 de març

SR. SEAN MAC-CELEANNAIN, Adjunt de l'Inspector General al Departament d'Educació. Irlanda.

Títol: «La función de evaluación del sistema escolar por la Inspección Educativa en Irlanda: ámbito, finalidades, estrategias, procedimientos e instrumentos».

SR. ARTURO DE LA ORDEN DE HOZ, Catedràtic de Pedagogia Experimental de la Universitat Complutense. Espanya.

Títol: «Currículum abierto y evaluación externa: implicaciones para el ejercicio de la función inspectora».

SR. ANTONIO FRATANGELO, Inspector d'Educació. Itàlia. Director de l'Escola Europea (Brusel·les).

Títol: «La función de evaluación del sistema escolar por la Inspección Educativa en la COMUNIDAD ECONOMICA EUROPEA».

Divendres 2 de març

SR. GONZALO GOMEZ DACAL, Inspector Tècnic d'Educació. Salamanca. Espanya.

Títol: «La función de evaluación del sistema escolar por la Inspección Educativa en España: ámbito, finalidad, estrategias, procedimientos e instrumentos».

SRA. ANGELA ABOS BALLARIN, Subdirectora General del Servei d'Inspecció Tècnica d'Educació. Ministeri d'Educació i Ciència. Espanya.

Títol: «La formación y el perfeccionamiento de los Inspectores, con especial incidencia en la función evaluadora: estudio de necesidades, sistemas y recursos».

IL.LM. SR. BARTOMEU ROTGER I AMENGUAL, Director General d'Educació de la Conselleria de Cultura, Educació i Esports (Govern Balear). Espanya.

Títol: «La función asesora de la Inspección en la elaboración y evaluación de los proyectos curriculares».

CLOENDA: Sota la presidència de l'Excmo. Sr. Alfredo Pérez Rubalcaba, Secretario de Estado de Educación i l'Hble. Sra Maria Antònia Munar i Riutort, Consellera de Cultura, Educació i Esports.

Amb el patrocini i suport de
MINISTERIO DE EDUCACION Y CIENCIA
(Secretaría de Estado de Educación)

DIRECCIÓ GENERAL D'EDUCACIÓ

CONSELLERIA DE CULTURA, EDUCACIÓ I ESPORTS
GOVERN BALEAR

FEIM FEINA PER POSAR LA CULTURA A L'ABAST DE TOTHOM

A través del Centre
Coordinador de
Biblioteques i amb la seva
xarxa de 58 biblioteques,
el **CONSELL INSULAR DE
MALLORCA** apropa, dia a
dia, la cultura a tots els
ciutadans.

Aquest Centre, que va
nèixer l'any 1985 amb tan
sols onze biblioteques, en
l'actualitat cobreix
gairebé la totalitat de
l'àmbit insular, refermant
la decidida voluntat i la
tasca continuada del
**CONSELL INSULAR DE
MALLORCA** a l'hora de
posar la cultura a l'abast
de tothom.

**CONSELL INSULAR
DE MALLORCA**